

Onuitzetbaar: Leven tussen het recht

Een onderzoek naar mogelijke verbeteringen omtrent het beleid voor onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers

Fanny Grundmeijer en Marleen Buis
1551482 en 1549353

Hogeschool Utrecht
Instituut voor het Recht
Faculteit Maatschappij en Recht

Sociaal Juridische Dienstverlening – voltijd
2011 – 2012

Maandag 14 mei 2012

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie genaamd 'Onuitzetbaar: leven tussen het recht'. Begin februari zijn wij begonnen met deze scriptie. Samen hebben wij deze scriptie geschreven in het kader van onze studie Sociaal Juridische Dienstverlening en hebben wij dit tot een goed einde gebracht.

Door stage te lopen bij Pieters Advocaten hebben we ons verdiept in het vreemdelingenrecht en zijn we hierin geïnteresseerd geraakt. In september 2010 is Fanny begonnen met haar stage bij Pieters Advocaten. Marleen is in februari 2011 begonnen met haar stage. Pieters Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor in Utrecht. Het kantoor is gespecialiseerd in vreemdelingenrecht. Door stage te lopen zijn we begaan geraakt met de vreemdelingen. Tevens zijn wij momenteel nog steeds werkzaam op dit advocatenkantoor.

Wij willen graag Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht bedanken voor de medewerking aan deze scriptie. Tevens willen wij graag onze collega's van Pieters Advocaten bedanken voor de steun en informatie die zij ons hebben geboden. Daarnaast willen wij Tjaltje Plug en Nienke de Groot bedanken voor de feedback die wij hebben gekregen. Als laatste willen we graag Mario van Velzen bedanken voor de begeleiding en Parviz Samim voor de feedback die wij hebben ontvangen op onze scriptieopzet.

Wij wensen u veel plezier met het lezen van deze scriptie.

Fanny Grundmeijer
Marleen Buis

Inhoudsopgave

INLEIDING	6
DE PROBLEEMOMSCHRIJVING	6
DOELSTELLING	8
VRAAGSTELLING	8
DATAVERZAMELINGSMETHODE	10
VORM AFSTUDEERPROJECT	11
VISIE	14
HOOFDSTUK 1 ALGEMENE INFORMATIE	16
ONRECHTMATIG IN NEDERLAND.....	16
DUBLIN VERORDENING.....	16
ASPECT 1: OPVANG	18
HOOFDSTUK 2 OPVANG.....	19
OPVANG ASIELZOEKERS.....	19
NOODOPVANG	19
VRIJHEIDSBEPERKENDE LOCATIE (VBL).....	20
HOOFDSTUK 3 OPVANG VOOR UITGEPROCEDEERDE ASIELZOEKERS	21
NOODOPVANG	21
STICHTING NOODOPVANG DAKLOZE VREEMDELINGEN UTRECHT (SNDVU)	22
HOOFDSTUK 4 EVENTUELE VERBETERINGEN OPVANG	25
ERKENNING PROBLEEM	25
NOODOPVANG	25
WERKEN	26
ASPECT 2: PROCEDURE BUITEN SCHULD	27
HOOFDSTUK 5 PROCEDURE BUITEN SCHULD.....	28
ALGEMENE INFORMATIE PROCEDURE BUITEN SCHULD	28
CATEGORIEËN	29
CATEGORIE 1.....	30

HOOFDSTUK 6	PROCEDURE BUITEN SCHULD IN DE PRAKTIJK.....	32
AANVRAAG.....		32
AMBTSHALVE TOETS.....		32
TOETSING VOORWAARDEN		33
HOOFDSTUK 7	EVENTUELE VERBETERINGEN PROCEDURE BUITEN SCHULD	36
TOETSING IND.....		37
STANDPUNT LEERS.....		38
LEGES		38
ASPECT 3: UITZETTING.....		40
HOOFDSTUK 8	UITZETTING	41
UITZETBAAR.....		41
MEEROMVATTENDE BESCHIKKING.....		42
DWANGMIDDELEN.....		44
HOOFDSTUK 9	VERLOOP VAN DE UITZETTING.....	46
UITZETTINGSPROCES		46
VOORWAARDEN.....		48
HOOFDSTUK 10	ONUITZETBAREN.....	49
DRIE PARTIJEN		49
GEVOLG		50
FILOSOFEN.....		51
HOOFDSTUK 11	EVENTUELE VERBETERINGEN UITZETTINGSBELEID.....	55
UITZETTINGSPROCES		55
DETENTIE		55
SAMENVATTING.....		58
OPVANG		58
PROCEDURE BUITEN SCHULD		59
UITZETTING.....		60

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	62
OPVANG	62
PROCEDURE BUITEN SCHULD	62
UITZETTING.....	64
LITERATUURLIJST.....	66
BIJLAGEN	70
LIJST VAN AFKORTINGEN.....	71
INTERVIEW.....	72
LOGBOEK.....	76
FEEDBACKVERSLAG	78
SCHRIFTELIJK COMMENTAAR FEEDBACKVERSLAG	80

Inleiding

Tijdens onze stage is het ons opgevallen dat er uitgeprocedeerde asielzoekers zijn die op straat moeten leven. Er is een groep uitgeprocedeerde asielzoekers die geen verblijfsvergunning kunnen krijgen maar ook niet terug kunnen naar het land van herkomst doordat zij onuitzetbaar zijn. Voor deze groep asielzoekers zijn geen voorzieningen (leefgeld, opvang en dergelijke) geregeld door de overheid. Ook hebben zij geen reële mogelijkheid tot het verkrijgen van een verblijfsvergunning. Hierdoor worden zij aan hun lot overgelaten en moeten zij op straat leven. Door deze situatie moeten zij zich wenden tot organisaties die hen hulp bieden, echter moeten deze organisaties keuzes maken in het aannemen van uitgeprocedeerde asielzoekers. Deze uitgeprocedeerde asielzoekers hebben dus een uitzichtloze situatie. Zij kunnen praktisch niet terug naar hun land van herkomst maar krijgen ook geen verblijfsvergunning. Doordat zij geen verblijfsvergunning krijgen hebben zij ook geen mogelijkheid om te werken en om zichzelf te onderhouden. Wij hebben dit geconstateerd op het werk bij Pieters Advocaten, dit is onze aanleiding van ons onderzoek.

In deze inleiding zal eerst de probleemomschrijving uiteengezet worden. Vervolgens zullen wij de doelstelling van deze scriptie behandelen waarna we de vraagstelling zullen uitwerken. Als laatste zullen we de dataverzamelmethode, vorm van de scriptie en onze visie op de problematiek benoemen.

De probleemomschrijving

Zoals we hebben aangegeven hebben wij de volgende problematiek gesignaleerd. Er is een groep uitgeprocedeerde asielzoekers die onuitzetbaar zijn. Zij krijgen geen opvang en kunnen niet voorzien in hun noodzakelijke middelen van bestaan omdat zij geen recht meer hebben op opvang, leefgeld en dergelijke. Tevens is de kans op een verblijfsvergunning gering. De drie aspecten die hieruit voortkomen zijn: opvang, verblijfsvergunning kans en uitzetting. De problematiek van deze drie aspecten zullen wij in deze inleiding uiteenzetten.

Opvang

Het recht dat een asielzoeker heeft op opvang eindigt als de asielaanvraag is afgewezen en de vertrektermijn is verstreken (artikel 5 Rva 2005). Nadat het recht op opvang door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) eindigt is de enige mogelijkheid voor opvang aan uitgeprocedeerde asielzoekers, noodopvang. Deze noodopvang wordt geboden door organisaties die gesubsidieerd worden door gemeenten.

In het akkoord over het generaal pardon in 2007 heeft de overheid toegezegd ervoor te gaan zorgen dat uitgeprocedeerde asielzoekers zo snel mogelijk vertrekken uit Nederland vanuit een asielzoekerscentrum, de vrijheid beperkende locatie of de vreemdelingenbewaring. De overheid heeft dus beloofd ervoor te zorgen dat uitgeprocedeerde asielzoekers niet op straat komen te leven. Maar volgens de ruim honderd gemeenten die zijn verenigd in het Landelijk Overleg Gemeentebesturen inzake Opvang- en terugkeerbeleid (LOGO) slaagt de overheid

daar niet in. Grote aantallen asielzoekers worden nog op straat gezet, waarvan niemand weet wat er met hen moet gebeuren.¹

Verblijfsvergunning kans (procedure buiten schuld)

Een vreemdeling die is uitgeprocedeerd en geen verblijfsvergunning heeft gekregen moet Nederland verlaten (artikel 45 Vw). Een vreemdeling die buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten kan in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning regulier met de beperking 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken'. Hierna te noemen verblijfsvergunning buiten schuld.

Er zijn drie categorieën vreemdelingen die in aanmerking kunnen komen voor een buitenschuldvergunning:

Categorie I: vreemdelingen die vruchteloos gepoogd hebben te vertrekken;

Categorie II: uitgeprocedeerde alleenstaande minderjarige vreemdelingen;

Categorie III: vreemdelingen die om medische redenen blijvend niet in staat zijn om te reizen (artikel B14/3 Vc).

In ons onderzoek zullen wij ons richten op categorie I, omdat deze categorie relevant is voor de onuitzetbaren.

Om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld moet de vreemdeling aan zeer strenge eisen voldoen. De bewijslast om aan te tonen dat zij Nederland niet kunnen verlaten is voor de vreemdeling erg hoog.² Doordat de bewijslast te hoog is en vreemdelingen hier vaak niet aan kunnen voldoen wordt een verblijfsvergunning buiten schuld zelden toegewezen.³ Het gevolg hiervan is dat deze vreemdelingen illegaal in Nederland moeten verblijven.

Uitzetting

De uitzetting van een uitgeprocedeerde asielzoeker is een ingewikkeld proces. De voorwaarden om een uitgeprocedeerde asielzoeker uit te zetten worden uiteengezet in aspect drie. Indien er aan één van de voorwaarden niet kan worden voldaan wordt de asielzoeker onuitzetbaar. Dit kan meerdere redenen hebben. Een voorbeeld hiervan is dat de identiteit van een asielzoeker niet zomaar is vast te stellen zonder documenten. De asielzoeker zelf kan dit achterhouden, de familie in het land van herkomst kan de documenten niet opsturen of de bevolkingsadministratie in het land van herkomst is slecht geregeld. De asielzoeker kan hierdoor niet naar het land van herkomst terug, maar krijgt ook geen verblijfsvergunning. Door de illegaliteit kan hij opgepakt worden en in vreemdelingendetentie worden gezet. Het is moeilijk om concrete cijfers te vinden over het aantal onuitzetbare asielzoekers in Nederland. Naar schatting van het Humanistisch Verbond zijn dit er tussen de 35.000 en 60.000 onuitzetbaren.⁴

---

¹ Volkskrant, *Gemeenten verlenen toch noodopvang aan asielzoekers*, 6 april 2010

² Vluchtelingenwerk Nederland, *standpunten over de buitenschuldvergunning*

³ Inlia, *Noodopvang, hoe nu verder?*, 14 januari 2010

⁴ Humanistisch Verbond, *onuitzetbaar, en dan?* 15 juni 2010

<<http://www.humanistischverbond.nl/dossiers/mensenrechten/menswaardigvreemdelingenbeleid/onuitzetbaren>>

Probleemstelling

Uitgeprocedeerde asielzoekers kunnen niet altijd Nederland verlaten omdat zij onuitzetbaar zijn. Deze asielzoekers worden aan hun lot overgelaten door de overheid aangezien er geen voorzieningen aangeboden worden en er geen reële kans op een verblijfsvergunning of op uitzetting is.

Doelstelling

De doelstelling die wij geformuleerd hebben naar aanleiding van de probleemstelling is als volgt.

Doelstelling

Een aanbeveling doen aan de het Ministerie voor Immigratie, Integratie en Asiel voor verbeteringen op het beleid die zij nu uitvoeren inzake uitgeprocedeerde asielzoekers die Nederland niet kunnen verlaten doordat zij technisch onuitzetbaar zijn. Dit willen wij aanbieden aan Vluchtelingenwerk Nederland zodat zij zich hiervoor hard kunnen maken.

Wat willen we bereiken?

Het doel van onze scriptie is aanbevelingen maken om de problematiek aan te pakken. Deze aanbevelingen willen we aanbieden aan Vluchtelingenwerk Nederland. De reden hiervoor is dat Vluchtelingenwerk Nederland de belangen van asielzoekers behartigt. Vluchtelingenwerk Nederland is zich bewust van de problematiek, maar door onze scriptie willen we Vluchtelingenwerk Nederland meer inzicht bieden in wat er in het beleid moet veranderen zodat zij zich hiervoor gericht kunnen inzetten.

Vraagstelling

Naar aanleiding van de probleemstelling en doelstelling hebben wij de volgende vraagstelling geformuleerd.

Vraagstelling

Wat moet het Ministerie voor Immigratie, Integratie en Asiel verbeteren aan het beleid betreffende uitgeprocedeerde asielzoekers die Nederland niet kunnen verlaten doordat zij onuitzetbaar zijn?

Deelvragen

Aspect 1: Opvang

Deelvraag 1: Wat houdt opvang in?

Deelvraag 2: Hoe is de opvang geregeld voor uitgeprocedeerde asielzoekers?

Deelvraag 3: Wat kan er eventueel worden verbeterd aan de opvang?

Aspect 2: Verblijfsvergunning kans

Deelvraag 4: Wat is de procedure buiten schuld?

Deelvraag 5: Hoe werkt de procedure buiten schuld in praktijk?

Deelvraag 6: Wat kan er eventueel worden verbeterd aan de procedure buiten schuld?

Aspect 3: Uitzetting

Deelvraag 7: Wat is uitzetting?

Deelvraag 8: Hoe verloopt de uitzetting voor uitgeprocedeerde asielzoekers?

Deelvraag 9: Wanneer kan een uitgeprocedeerde asielzoekers niet worden uitgezet?

Deelvraag 10: Wat kan er eventueel worden verbeterd aan het uitzettingsbeleid om uitgeprocedeerde asielzoekers uitzetbaar te maken?

Operationalisering

We hebben ervoor gekozen om alleen uitgeprocedeerde asielzoekers te behandelen in plaats van vreemdelingen. Vreemdelingen is een ruimer begrip, hierdoor hebben we de doelgroep afgebakend. Tevens hebben we ervoor gekozen om ons met betrekking tot de opvang te richten op de gemeente Utrecht. De reden hiervoor is dat wij deze contacten via het advocatenkantoor hebben en omdat Utrecht een vooruitstrevende gemeente is met betrekking tot noodopvang.

We schrijven deze scriptie voor Vluchtelingenwerk Nederland zodat zij zich hard kunnen maken voor het wijzigen van het beleid. Vluchtelingenwerk Nederland behartigt de belangen van asielzoekers in Nederland.

Uitwerking begrippen

Verblijfsvergunning asiel aanvraag: In artikel 29 lid 1 Vreemdelingenwet 200 worden de eisen gesteld voor de verlening van deze verblijfsvergunning. Een verblijfsvergunning asiel kan worden verleend voor bepaalde of onbepaalde tijd. Als eerste wordt een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd aangevraagd. Deze is in beginsel vijf jaar geldig. Na deze vijf jaar kan er een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd worden aangevraagd (artikel 28 j° 33 Vw).

Asielzoeker: Een asielzoeker is een vreemdeling die uit zijn land van herkomst is gevlucht, en in Nederland bescherming vraagt.⁵

Vreemdeling: Iemand die de Nederlandse Nationaliteit niet bezit en niet op grond van een wettelijke bepaling als Nederlander moet worden behandeld (Artikel 1 lid m Vw). De definitie vreemdeling is een overkoepelend geheel van alle vreemdelingen in Nederland.

Vluchteling: Een vluchteling is een vreemdeling die vlucht omdat hij gegronde vrees heeft om vervolgd te worden op grond van zijn godsdienst, ras, nationaliteit en het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging (Artikel 1 Verdrag betreffende de status van vluchtelingen).

Uitgeprocedeerde asielzoekers: Een asielzoeker waarvan zijn procedure is afgelopen en de termijnen om het instellen van een rechtsmiddel tevens is verstreken. Een uitgeprocedeerde asielzoeker is dus onrechtmatig in Nederland.⁶

Procedure buiten schuld: De buitenschuld procedure valt onder een reguliere verblijfsvergunning. Een uitgeprocedeerde asielzoeker die geen verblijfsrecht heeft is

---

⁵ Vluchtelingenwerk Nederland, *Wanneer ben ik een asielzoeker?*

⁶ Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers, *begrippen*

verplicht Nederland binnen de vertrektermijn te verlaten. Een asielzoeker die buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten kan in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning regulier met de beperking 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken' (Artikel B14/3.1 Vc). Indien wij spreken over de procedure buiten schuld zullen wij spreken over een vreemdeling in plaats van asielzoeker omdat hij in een reguliere procedure zit.

Verblijfsvergunning regulier aanvraag: Een verblijfsvergunning regulier houdt in: niet asiel.⁷ De verblijfsvergunning asiel is gericht op het verkrijgen van bescherming. De verblijfsvergunning regulier wordt afgegeven met een beperking. Deze beperking is het doel van het verblijf zoals gezinshereniging, stagiaire, buiten schuld, verblijf als au pair et cetera.

Vertrektermijn: De vertrektermijn is de termijn waarbinnen de asielzoeker Nederland zelfstandig dient te verlaten nadat hij onrechtmatig (illegaal) in Nederland is geworden. De asielzoeker dient Nederland binnen vier weken te verlaten (Artikel 62 lid 1 Vw).

Onrechtmatig (Illegaal): Iemand is onrechtmatig in Nederland als hij niet kan voldoen aan een van de eisen in artikel 8 Vw.

Uitzetbaar: Een asielzoeker is uitzetbaar als hij onrechtmatig in Nederland verblijft en niet uit eigen beweging Nederland binnen de vertrektermijn heeft verlaten (Artikel 63 Vw).

Onuitzetbaar: In ons onderzoek is een asielzoeker onuitzetbaar indien het praktisch niet mogelijk is om de asielzoeker uit te zetten naar zijn land van herkomst doordat bijvoorbeeld de overheid in het land van herkomst geen papieren wil afgeven zoals een Laissez Passer.

Laissez-Passer: Dit is een nooddocument en is geldig voor het reizen naar het land van herkomst.⁸

Voorlopige voorziening: Dit is een verzoek bij de voorzieningenrechter om de asielzoeker niet uit te zetten tot vier weken nadat op de aanvraag verblijfsvergunning is beslist.⁹

Generaal pardon: een regeling waarbij vreemdelingen die al geruime tijd in het land verblijven een eerder geweigerde verblijfsvergunning toegekend krijgen.

Dataverzamelmethode

Voor deze scriptie zullen wij een literatuur en kwantitatief onderzoek verrichten. Voor de aspecten verblijfsvergunning kans en uitzetting maken we gebruik van literatuur en voor het aspect opvang maken we zowel gebruik van literatuur als een interview. De reden dat we voor de aspecten verblijfsvergunning kans en uitzetten gebruik maken van literatuur is dat hier voldoende literatuur over is geschreven door zowel de rijksoverheid als verschillende organisaties. Door deze combinatie van literatuur kunnen wij een duidelijk beeld creëren van de situaties omtrent deze aspecten. Voor het aspect opvang hebben wij gekozen om niet

---

⁷ Mr. Drs. G. G. Lodder (2008), *Vreemdelingenrecht in vogelvlucht*, Den Haag. SDU uitgevers. P. 53

⁸ Overheid.nl, *Paspoort, Noodpaspoort en Laissez-Passer*

⁹ Rechtspraak, *Voorlopige voorziening*

alleen gebruik te maken van literatuur maar ook van een interview met Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht. Dit is de enige organisatie in Utrecht die noodopvang biedt aan asiel gerelateerde dakloze vreemdelingen. Door dit interview kunnen we een duidelijk beeld krijgen van hoe noodopvang in de praktijk in zijn werk gaat. Door dit te combineren met literatuur kunnen we een goed beeld schepen van noodopvang.

De literatuur die we voor ons onderzoek zullen gebruiken zal bestaan uit boeken, wetsartikelen, informatie van hulpverleningsorganisaties, overheidsinstanties en krantenartikelen. Alle verschillende bronnen hebben een eigen perceptie op de problematiek. Deze percepties zullen we met elkaar vergelijken en uitwerken de conclusie.

Het resultaat van het interview willen wij verwerken in het onderzoek door de uitslag aan te vullen met de literatuur die wij hebben gevonden. Hieruit zullen wij een conclusie trekken. Ons doel is om in de conclusie te benoemen wat in het beleid kan worden verbeterd.

Vorm afstudeerproject

Onze scriptie zal er als volgt uitzien.

Hoofdstuk 1: algemene informatie

Aspect 1: Opvang

Hoofdstuk 2: Opvang

Hoofdstuk 3: Opvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers

Hoofdstuk 4: Eventuele verbeteringen opvang

Aspect 2: Verblijfsvergunning kans

Hoofdstuk 5: Procedure buiten schuld

Hoofdstuk 6: Procedure buiten schuld in de praktijk

Hoofdstuk 7: Eventuele verbeteringen procedure buiten schuld

Aspect 3: Uitzetting

Hoofdstuk 8: Uitzetting

Hoofdstuk 9: Verloop van de uitzetting

Hoofdstuk 10: Onuitzetbaren

Hoofdstuk 11: Eventuele verbeteringen procedure buiten schuld

Conclusie en aanbevelingen door het beantwoorden van de hoofdvraag: Wat moet het Ministerie van Immigratie, Integratie en Asiel verbeteren aan het beleid betreffende uitgeprocedeerde asielzoekers die Nederland niet kunnen verlaten doordat zij onuitzetbaar zijn?

Bijlagen

Literatuurlijst

Afkortingenlijst

Methodische, funderende en juridische hoofdstroom van de opleiding

In de SJD-praktijk krijg je te maken met verschillende aspecten die van belang zijn voor het werkveld. Hierbij leggen wij de juridische, methodische en funderende aspecten van ons onderzoek uit.

Als eerste de juridische aspecten:

Opvang

In ons onderzoek beperken wij ons tot de verstrekking van woonruimte (opvang). Het verstrekken van woonruimte houdt in dat voor de asielzoeker een woonruimte beschikbaar moet worden gesteld die in goede staat van onderhoud verkeerd en is voorzien van noodzakelijke meubilering, stoffering en gebruiksvoorwerpen. Tevens moet in de woonruimte een verwarming, energie en water aanwezig zijn (artikel 16 ROA).

Indien de aanvraag tot een asielverblijfsvergunning is afgewezen, dient de asielzoeker Nederland te verlaten. Op grond van artikel 45 lid 1 sub c eindigen dan ook de verstrekkingen van het COA. Er zijn uitzonderingen waardoor de verstrekkingen niet worden stopgezet. Deze uitzonderingen worden genoemd in artikel 5 lid 1 sub a en b Rva 2005. Dit wordt in aspect 1 besproken.

Verblijfsvergunning kans (procedure buiten schuld)

Uitgeprocedeerde asielzoekers kunnen een aanvraag indienen voor een reguliere verblijfsvergunning onder beperkingen. Deze beperking houdt verband met het doel waarvoor het verblijf is toegestaan (artikel 14 lid 2 Vw). In artikel 3.4 lid 1 Vreemdelingenbesluit staan de beperkingen opgesomd waarvoor een aanvraag voor een reguliere verblijfsvergunning kan worden ingediend. In sub w van dit artikel staat de beperking: 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken'. In artikel 3.5 lid 2 sub r Vreemdelingenbesluit wordt aangegeven dat een reguliere verblijfsvergunning met de beperking 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken' tijdelijk is.

Artikel B14/3.1 Vreemdelingencirculaire vermeldt wie er in aanmerking kan komen voor een reguliere verblijfsvergunning met de beperking 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken'. Een vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken omdat hij de benodigde reisdocumenten niet kan bemachtigen, kan voor de verblijfsvergunning in aanmerking komen. In Artikel B14/3.2 Vreemdelingencirculaire staan de voorwaarden vermeld voor de verblijfsvergunning.

Uitzetting

Een asielzoeker die onrechtmatig in Nederland verblijft dient Nederland uit eigen beweging te verlaten (artikel 61 lid 1 Vw). Indien een asielzoeker Nederland niet uit eigen beweging verlaat binnen de gestelde termijn, mag de asielzoeker worden uitgezet (artikel 63 lid 1 Vw). Een asielzoeker die onrechtmatig in Nederland verblijft, kan in zijn vrijheid van beweging worden beperkt (artikel 56 Vw). Tevens kan hij in bewaring worden gesteld (artikel 59 Vw).

Vervolgens de methodische aspecten:

Naast het juridische aspect heeft onze scriptie ook een methodisch aspect. Het methodisch aspect met betrekking tot de SJD praktijk kan op verschillende manieren uitgelegd worden. Als eerste werken veel SJD gerelateerde organisaties met (uitgeprocedeerde) asielzoekers. Voorbeelden daarvan zijn Vluchtelingenwerk Nederland, Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht en advocatenkantoren. Deze organisaties moeten methodisch met elkaar samenwerken om de belangen van de (uitgeprocedeerde) asielzoekers te behartigen. Daarnaast kan het methodisch aspect als volgt toegelicht worden. Het doel van ons onderzoek is dat er een oplossing komt voor uitgeprocedeerde asielzoekers die niet kunnen worden teruggestuurd. Voor deze oplossing is het nodig dat er veranderingen doorgevoerd moeten worden in het beleid. Er moet worden gewerkt aan een veranderingsproces, ook welagogiek genoemd. Om deze verandering door te voeren moet methodisch worden gewerkt. Er zullen middelen moeten worden ingezet om de doelstelling te halen. Dit methodisch aspect wordt in alle drie de aspecten (opvang, verblijfsvergunning kans en uitzetting) verwerkt indien er een veranderingsproces mogelijk is.

Als laatste de funderende aspecten:

Sociaal: Het sociale aspect van onze scriptie vormt zich doordat het een humaan probleem betreft. De uitgeprocedeerde asielzoekers komen op straat te leven en hebben geen duidelijk beeld over hun toekomst. Dit is volgens ons geen humanitair bestaan.

Ethisch: Ook kunnen we het scriptie onderwerp ethisch benaderen. Als eerste kunnen we het volgens de rechtenethiek behandelen. Uitgeprocedeerde asielzoekers worden uitgesloten van de meest belangrijke burgerrechten zoals huisvesting en werk. Dit ethische probleem zullen wij behandelen in het aspect opvang. Ten tweede kunnen we het volgens de zorgethiek behandelen. De uitgeprocedeerde asielzoeker kan een gevoel van machteloosheid ervaren. Dit kan leiden tot passiviteit maar ook tot agressiviteit en crimineel gedrag.

Ook kan het zijn dat naar de beleving van de uitgeprocedeerde asielzoeker de rechtenethiek en de zorgethiek niet overeenkomen. Hierdoor krijgen zij het idee dat hen onrecht wordt aangedaan. De systeemwereld zit dusdanig complex in elkaar dat dit niet overeenkomt met de leefwereld van de cliënt.

Een ander ethisch aspect is het volgende. De politiek let bij de totstandkoming van wetgeving meer op de haalbaarheid dan op de uitvoerbaarheid van de nieuwe wet. De wetten worden uitgevoerd door uitvoeringsinstanties die hierdoor tegen problemen aanlopen. Dit is het geval bij de procedure buiten schuld. De politiek heeft niet gekeken naar de uitvoerbaarheid waardoor blijkt dat de wet niet naar behoren functioneert.¹⁰ Hiervan zijn de uitgeprocedeerde asielzoekers in het geval van de procedure buiten schuld de dupe. Daarnaast staan regering en de uitgeprocedeerde asielzoekers ver uit elkaar waardoor de wetten die de regering maakt vaak niet goed aansluiten. In de praktijk werken de wetten

---

¹⁰ J. De Savornin Lohman & H. Raaff (2008), *In de frontlinie tussen hulp en recht*, Bussum. Uitgeverij Coutinho. P. 37

vaak niet hoe ze zijn bedoeld, zoals bij de procedure buiten schuld. Dit ethisch aspect zullen we in onze scriptie behandelen bij het aspect verblijfsvergunning kans.

Visie

In een humaan land als Nederland vinden wij het onbegrijpelijk dat uitgeprocedeerde asielzoekers die buiten hun schuld niet uit Nederland kunnen vertrekken aan hun lot worden overgelaten.

Opvang

De wetgever heeft beoogd om opvang stop te zetten zodat de asielzoekers na de procedure Nederland verlaten. De wetgever heeft voor deze groep asielzoekers een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken' beoogd. Echter zijn de eisen voor het verkrijgen van deze verblijfsvergunning te hoog waardoor ze geen verblijfsvergunning en opvang krijgen.

De gemeente Utrecht is van mening dat deze uitgeprocedeerde asielzoekers niet op straat moeten verblijven. Daarom geven zij subsidies aan organisaties waaronder Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht zodat zij noodopvang kunnen bieden aan deze asielzoekers.¹¹ Wij zijn het met de gemeente Utrecht eens dat deze uitgeprocedeerde asielzoekers niet op staat moeten leven. Het is voor deze groep asielzoekers moeilijk om te kunnen voorzien in hun noodzakelijke kosten van bestaan. Werken is niet mogelijk waardoor de criminaliteit lukt. Hier is Nederland ook niet bij gebaad.

Verblijfsvergunning kans (procedure buiten schuld)

De mening van Vluchtelingenwerk Nederland is dat de bewijslast om aan te tonen dat uitgeprocedeerde asielzoekers niet terug kunnen naar het land van herkomst te hoog is. Uitgeprocedeerde asielzoekers moeten veel bewijs aanleveren om aan te tonen dat zij niet Nederland kunnen verlaten. Dit is voor de uitgeprocedeerde asielzoeker vrijwel onmogelijk omdat de ambassades van sommige landen zeer terughoudend zijn in het afgeven van documenten.¹² Uit eigen ervaring via onze stage organisatie is dit ook gebleken. Veel uitgeprocedeerde asielzoekers worden door de ambassade weggestuurd zonder documenten. Ambassades bieden weinig hulp waardoor het voor de uitgeprocedeerde asielzoekers vrijwel onmogelijk is om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld. De wetgever heeft beoogd om voor de asielzoekers die buiten hun schuld niet Nederland kunnen verlaten, hun een verblijfsvergunning kans te geven. Echter blijkt de bewijslast te hoog waardoor het beoogde doel niet behaald kan worden. Wij zijn dus van mening dat de voorwaarden voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning buiten schuld te streng zijn.

Uitzetting

De wet gaat ervan uit dat iedereen teruggestuurd kan worden naar het land van herkomst. Echter is de praktijk anders. De voorwaarden die aan een uitzetting gebonden zijn, zijn streng. Hierdoor kan niet altijd aan alle voorwaarden voldaan worden. Het Humanistisch Verbond heeft in 2010 het vreemdelingenbeleid bekritiseerd omdat voor onuitzetbaren geen goed beleid is. Het humanistisch verbond komt met een alternatief dat niet alleen gericht is

---

¹¹ Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht

¹² Vluchtelingenwerk Nederland, *Standpunten over de buitenschuldvergunning*

op vertrek, maar ook op ontwikkelen van een realistisch plan voor het leven van de uit te zetten asielzoeker. Zij zijn dus van mening dat er voor de asielzoeker een plan moet komen waardoor hij of zij een toekomstbeeld heeft.¹³ Wij zijn het eens de mening van het Humanistisch Verbond omdat wij vinden dat de uitgeprocedeerde asielzoekers een toekomstbeeld moeten krijgen door of uitgezet te worden of een verblijfsvergunning buiten schuld te krijgen. Evengoed betwijfelen wij of het realistisch is om onuitzetbaren uitzetbaar te maken omdat de eisen die worden gesteld aan de uitzetting streng maar rechtvaardig zijn. Daarnaast kan worden getwijfeld aan de humaniteit dat de uitzetting op dit moment heeft. Door de eisen minder streng te maken kan het zijn dat de humaniteit slechter wordt. In de Volkskrant zegt een van de medewerkers bij de Dienst Terugkeer en Vertrek op 16 april 2011: 'We doen ons best om het zo humaan mogelijk te houden. Maar als ze echt niet willen, kun je niet veel. De eerste die uitvindt hoe je mensen echt humaan kunt terugsturen moet een standbeeld krijgen'.

---

¹³ Humanistisch verbond, *onuitzetbaar; morele vragen over het vreemdelingenbeleid*, november 2010

Hoofdstuk 1 Algemene informatie

Zoals is beschreven zal de scriptie bestaan uit drie aspecten. De volgende punten zijn voor alle drie de aspecten van belang.

Onrechtmatig in Nederland

In de wet staat opgesomd in welke gevallen een vreemdeling rechtmatig in Nederland mag verblijven. Dit staat opgesomd in artikel 8 van de vreemdelingenwet. Een vreemdeling is rechtmatig in Nederland als hij:

- Een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde of onbepaalde tijd heeft;
- Een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde of onbepaalde tijd heeft;
- Een gemeenschapsonderdaan is;
- In afwachting is op de beslissing op een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel of regulier voor bepaalde tijd als bij wet of bij beslissing van de rechter is bepaald dat uitzetting achterwege dient te blijven;
- In afwachting is op de beslissing op een aanvraag tot het verlengen van de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning asiel of regulier voor bepaalde tijd als dit bij wet of bij beslissing van de rechter is bepaald dat uitzetting achterwege dient te blijven;
- In afwachting is op de beslissing op een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel of regulier voor onbepaalde tijd als dit bij wet of bij beslissing van de rechter is bepaald dat uitzetting achterwege dient te blijven;
- In afwachting op een beslissing of een bezwaarschrift of een beroepschrift als dit bij wet of bij beslissing van de rechter is bepaald dat uitzetting achterwege dient te blijven;
- Gedurende de vrije termijn in Nederland verblijft;
- Gedurende de periode in Nederland verblijft waarin de vreemdeling de gelegenheid krijgt om aangifte te doen voor mensenhandel
- Een verblijfsrecht ontleent aan de Associatiebesluit 1/80 van de Associatieraad EEG/Turkije

Indien een vreemdeling niet onder één van deze categorieën valt is de vreemdeling onrechtmatig.

Dublin verordening

Bij het lezen van de scriptie kan de lezer zich afvragen waarom de uitgeprocedeerde asielzoeker niet elders in Europa asiel aanvraagt. Dit is niet mogelijk door de Dublin verordening. Deze verordening is een afspraak tussen alle Europese landen. Een verordening is van algemene strekking en is bindend in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. Met algemene strekking wordt bedoeld dat de verordening in principe op een onbepaald aantal gevallen en personen van toepassing is. Tevens is een verordening verbindend in al haar onderdelen. Indien een lidstaat deze bindende kracht van de verordening niet uitvoert kan de lidstaat geldboetes en dwangsommen opgelegd krijgen. Als laatste is een verordening rechtstreeks toepasselijk. Een lidstaat kan zich dus direct

beroepen op een verordening en hoeft deze dus niet te vertalen in de nationale wetgeving. Een verordening heeft voorrang boven elke rechtsregel van nationaalrecht en kan dus gezien worden als een wet.¹⁴

De Dublin verordening houdt in dat één land verantwoordelijk is voor de afhandeling van het verzoek om asiel. Dit houdt dus in dat er niet in meerdere landen in Europa asiel aangevraagd kan worden maar dat het eerste land waar asiel is aangevraagd, hiervoor verantwoordelijk is. Indien de asielzoeker nogmaals asiel aanvraagt in een ander EU land, wordt hij teruggestuurd naar het land waar hij het eerste asielverzoek heeft gedaan. De kritiek op deze verordening is dat het ongelijke kansen met zich meebrengt doordat de lidstaten verschillend beoordelen of de asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt.¹⁵

---

¹⁴ Mr. R.H. Lauwaars, Mr. C.W.A. Timmermans (1999). *Europeesrecht in kort bestek*. Deventer: T.E.J. Tjeenk Willink/ J.H. Jans, R. de Lange, S. Prechal, R.J.G.M. Widdershoven (2002). *Inleiding tot het Europees bestuursrecht*. Nijmegen: Ars Aequi Libri

¹⁵ Amnesty International, *Dublin, Verdrag van* < <http://www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/dublin-verdrag>>

Aspect 1: Opvang

Hoofdstuk 2 Opvang

Asielzoekers en uitgeprocedeerde asielzoekers hebben geen inkomsten en kunnen daardoor niet zelfstandig voor woonvoorzieningen zorgen. De rijksoverheid verzorgt de opvang voor asielzoekers. Wanneer de asielzoeker uitgeprocedeed is, vervalt dat recht op opvang.

Opvang asielzoekers

Op grond van artikel 3 lid 1 Regeling verstrekkingen Asielzoekers 2005 (Rva) moet het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) zorg dragen voor de opvang van asielzoekers in een opvangvoorziening. Een asielzoeker heeft op grond van artikel 3 lid 1 en 9 Rva 2005 recht op verstrekkingen tijdens zijn asielprocedure. Het recht op verstrekkingen houdt in: onderdak, wekelijkse financiële toelage, openbaar vervoerskaarten voor reizen van en naar de rechtsbijstandverlening, recreatieve en educatieve activiteiten, ziektekostenregeling, aansprakelijkheidsverzekering en betaling van buitengewone kosten (artikel 9 Rva 2005). In ons onderzoek beperken wij ons tot de verstrekking van woonruimte (opvang). Het verstrekken van woonruimte houdt in dat er voor de asielzoeker een woonruimte beschikbaar moet worden gesteld, welke in goede staat van onderhoud verkeerd en voorzien is van noodzakelijke meubilering, stoffering en gebruiksvoorwerpen. Tevens moet in de woonruimte verwarming, energie en water aanwezig zijn (artikel 16 ROA).

Noodopvang

Wanneer het recht van een asielzoeker op opvang eindigt, kan de asielzoeker een beroep doen op noodopvang. Noodopvang wordt geboden door organisaties die worden gesubsidieerd door de gemeente. In Utrecht is er één organisatie die noodopvang aanbiedt aan asiel gerelateerde vreemdelingen; dit is Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht (SNDVU). Deze stichting biedt hulp aan uitgeprocedeerde asielzoekers die geen recht hebben op overheidsvoorzieningen en die onrechtmatig in Nederland verblijven. SNDVU biedt financiële, sociale en juridische ondersteuning en opvang. De stichting heeft 20 huizen die verdeeld zijn over heel Utrecht. Deze panden zijn sloopwoningen en in deze panden bevinden zich 80 uitgeprocedeerde asielzoekers. In het totaal helpt deze stichting 100 mensen. De financiële ondersteuning bestaat uit een geldbedrag van € 50, - per week, dit kunnen de uitgeprocedeerde asielzoekers om de twee weken ophalen. De sociale ondersteuning bestaat uit huisbezoeken, het organiseren van activiteiten en het aanbieden van een luisterend oor als de uitgeprocedeerde asielzoekers daar behoefte aan hebben. De juridische ondersteuning bestaat uit het opstarten en voorbereiden van een procedure. Een voorbeeld hiervan is het voorbereiden en opstarten van een procedure buiten schuld. Tevens onderhouden de werknemers van SNDVU contact met de advocaten van de uitgeprocedeerde asielzoekers.¹⁶

---

¹⁶ Interview SNDVU, Marsha Man en Rana van der Burg, 25 april 2012

Vrijheidsbeperkende locatie (vbl)

Op grond van artikel 56 Vreemdelingenwet 2000 kan DT&V een vrijheidsbeperkende maatregel opleggen aan uitgeprocedeerde vreemdelingen. Wanneer een uitgeprocedeerde asielzoeker deze maatregel krijgt opgelegd, wordt hij in een vbl geplaatst. Een vbl is een locatie voor huisvesting van vreemdelingen die een vertrekplicht hebben. De doelgroep van de vbl bestaat uit uitgeprocedeerde asielzoekers die intensief werken aan hun terugkeer. De vbl dient daarnaast voor gezinnen met (minderjarige) kinderen als een alternatief voor vreemdelingenbewaring. Beide genoemde doelgroepen zijn verwijderbaar en hebben een vertrekplicht. De vreemdelingen die verblijven in een vbl mogen de gemeente waarin de vbl is gevestigd niet verlaten. Tevens hebben de vreemdelingen een dagelijkse meldplicht. De maximale verblijfsduur in een vbl is twaalf weken. Indien er geen zicht is op zelfstandig vertrek of gedwongen uitzetting kan de DT&V besluiten om de vrijheidsbeperkende maatregel op te heffen.¹⁷ Plaatsing in een vbl is een individuele afweging.¹⁸

Uitgeprocedeerde asielzoekers zijn voor woonruimte dus afhankelijk van noodopvang. In enkele gevallen legt DT&V een vrijheidsbeperkende maatregel op, waardoor de uitgeprocedeerde asielzoeker in een vrijheidsbeperkende locatie wordt geplaatst.

---

¹⁷ Dienst Terugkeer en Vertrek, *VrijheidsBeperkende Locatie of Gezinslocatie*
<<http://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/werkwijze/VBLofGL/>>

¹⁸ Kamervragen met antwoord, *kenmerk 2011-2000476423*, 26 oktober 2011

Hoofdstuk 3 Opvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers

Het recht dat een asielzoeker heeft op opvang eindigt als de asielaanvraag is afgewezen en de vertrektermijn is verstreken. Een uitzondering hierop is als de uitzetting van de asielzoeker ingevolge de Vreemdelingenwet 2000 of een rechtelijke uitspraak achterwege dient te blijven. Een andere uitzondering is van toepassing wanneer de asielzoeker in afwachting is van een binnen de vertrektermijn ingediend verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening om de behandeling van het (hoger) beroepschrift in Nederland te mogen afwachten. In dit geval eindigt het recht op opvang vier weken na de dag waarop het verzoek om een voorlopige voorziening is afgewezen (artikel 5 Rva 2005).

Noodopvang

Nadat het recht op opvang door het COA eindigt, is noodopvang de enige mogelijkheid voor opvang aan uitgeprocedeerde asielzoekers. Op 25 mei 2007 is er een bestuursakkoord overeengekomen tussen de overheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). In dit bestuursakkoord is afgesproken dat alle gemeenten uiterlijk eind 2009 noodopvang en de financiering hiervan zullen beëindigen.¹⁹ Op 11 januari 2011 oordeelde het gerechtshof in Den Haag dat een moeder en kinderen samen opvang moesten krijgen en dat ze niet op straat mochten worden gezet.²⁰

Veel gemeenten ontdekten dat noodopvang eigenlijk onmisbaar is in een gemeente. Gemeenten hebben volgens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) een zorgplicht. Vooral in grote steden biedt de gemeente voor een beperkte groep uitgeprocedeerde asielzoekers toch noodopvang. De noodopvang wordt voornamelijk geboden aan kwetsbare, uitgeprocedeerde asielzoekers die niet in staat zijn zichzelf te redden, bijvoorbeeld gezinnen met kinderen en alleenstaande moeders.²¹

Op 21 december 2011 heeft lid Fritsma (PVV) Kamervragen gesteld aan Minister Leers over het feit dat de Gemeente Utrecht zich niet aan deze afspraak houdt. In antwoord op deze Kamervragen geeft Minister Leers aan dat hij het onwenselijk vindt dat de gemeente Utrecht noodopvang biedt aan uitgeprocedeerde asielzoekers, omdat hiermee een verkeerd signaal wordt afgegeven.²²

In het bestuursakkoord over het generaal pardon in 2007 heeft de overheid toegezegd ervoor te gaan zorgen dat uitgeprocedeerde asielzoekers zo snel mogelijk vertrekken uit Nederland, dan wel vanuit een asielzoekerscentrum, de vrijheid beperkende locatie in Ter Apel of uit de vreemdelingenbewaring. De overheid heeft dus beloofd om er voor te zorgen dat uitgeprocedeerde asielzoekers niet op straat komen te leven. Maar volgens de ruim

---

¹⁹ INLIA, *noodopvang – hoe nu verder?*, 14 januari 2010

< <http://www.inlia.nl/news/show/noodopvang---hoe-nu-verder>>

²⁰ Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *opvang aan gezin met minderjarige kinderen mag niet worden beëindigd*, 14 januari 2011 <<http://www.vng.nl/eCache/DEF/1/02/943.html>>

²¹ Sociale vraagstukken, *noodopvang voor illegalen blijft nodig*, 4 maart 2011

<<http://www.socialevraagstukken.nl/site/2011/03/04/noodopvang-voor-illegalen-blijft-nodig/>>

²² Kamervragen met antwoord, *kenmerk 2011Z2697521*, december 2011

honderd gemeenten die zijn verenigd in het Landelijk Overleg Gemeentebesturen inzake Opvang- en terugkeerbeleid (LOGO) slaagt de overheid daar niet in. Grote aantallen asielzoekers worden nog op straat gezet, van wie niemand weet wat er met hen moet gebeuren.²³

Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht (SNDVU)

In hoofdstuk twee is SNDVU genoemd als de noodopvang organisatie in Utrecht. Om in aanmerking te komen voor noodopvang gelden een aantal criteria zoals regiogebondenheid, perspectief of een schrijnende situatie. Uitgeprocedeerde asielzoekers worden o.a. aangemeld door externe organisaties als het Ex-AMA team, Vluchtelingenwerk Nederland, STIL en Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders. Dit zijn allemaal organisaties die de belangen van uitgeprocedeerde asielzoekers behartigen. Ook komen er mensen aan de deur die om hulp vragen. Deze uitgeprocedeerde asielzoekers hebben van andere asielzoekers van de stichting gehoord. De uitgeprocedeerde asielzoekers komen na het verzoek om hulp eerst bij SNDVU op gesprek. In dit gesprek wordt er onder andere naar de gegevens, situatie en papieren van de uitgeprocedeerde asielzoeker gevraagd. In dit gesprek wordt er gekeken of de uitgeprocedeerde asielzoeker voldoet aan de eisen van stichting noodopvang. Mocht dit het geval zijn en wil SNDVU de uitgeprocedeerde asielzoeker hulp aanbieden, moeten ze een verzoek indienen bij INLIA. INLIA beoordeelt vervolgens de dossiers.

De criteria

INLIA is een stichting gevestigd in Groningen en heeft als doelstelling het bieden van noodhulp aan asielzoekers en het ondersteunen en adviseren van kerken in hun betrokkenheid voor asielzoekers in nood. Stichting INLIA werkt sinds eind 2000 samen met vele gemeenten om dakloze asielzoekers op te vangen. Samen met gemeenten heeft stichting INLIA gekeken onder welke voorwaarden deze gemeenten in de gelegenheid waren om opvang te verlenen aan dakloze asielzoekers, die als gevolg van het overheidsbeleid op straat kwamen te staan. Naar aanleiding hiervan zijn criteria opgesteld voor noodopvang.²⁴ Stichting INLIA toetst een asielzoeker aan deze criteria voordat hij in aanmerking komt voor noodopvang. Stichting INLIA heeft de criteria als volgt uitgewerkt:

Om in aanmerking te kunnen komen voor noodopvang wordt getoetst of men valt onder één van deze drie doelgroepen:

1. In Nederland verblijvende vreemdelingen die verstoken zijn van voorzieningen van Rijksweg; geen opvang/huisvesting, geen inkomsten/uitkering, geen verzekering (ziektekosten en WA).
2. Vreemdelingen die actief en controleerbaar meewerken aan hun vertrek na definitieve afwijzing van hun aanvraag om toelating, maar dit niet binnen de door de rijksoverheid gestelde 28-dagentermijn kunnen realiseren en daardoor buiten de voorzieningen (zie onder 1) van rijksweg komen te vallen.
3. Vreemdelingen voor wie het voor het gemeentebestuur op humanitaire gronden onacceptabel is dat zij buiten enige vorm van opvang verblijven. Hierbij valt

---

²³ Volkskrant, *Gemeenten verlenen toch noodopvang aan asielzoekers*, 6 april 2010

²⁴ INLIA, *gemeentelijke opvang voor dakloze asielzoekers*, <<http://www.inlia.nl/gemeentelijke-opvang.html>>

bijvoorbeeld te denken aan een ernstig ziek persoon of een hoogzwangere vrouw. Een andere bijzondere omstandigheid - mits nadrukkelijk overeengekomen door betrokken partijen - behoeft niet te worden uitgesloten.²⁵

Wanneer INLIA toestemming heeft gegeven, wordt er een verzoek ingediend bij de desbetreffende gemeente om de noodopvang te mogen verlenen. SNDVU heeft goed contact met twee beleidsmedewerkers van de gemeente Utrecht. Via een email vraagt de stichting toestemming om een uitgeprocedeerde asielzoeker opvang te verlenen. Dit gebeurt dus nadat SNDVU en INLIA de criteria hebben bekeken. De beleidsmedewerkers van de gemeente Utrecht geven bijna altijd meteen toestemming. Ze vertrouwen op de beoordeling van SNDVU en INLIA.

SNDVU is het in principe eens met de criteria waaraan zij zich moeten houden. Het criterium regioverbondenheid vinden zij het moeilijkst om zich aan te houden. Dit komt voornamelijk doordat er in Nederland maar weinig gemeenten zijn waar noodopvang wordt geboden. Van dit criteria wijkt de stichting soms af. In schrijnende gevallen kiest SNDVU ervoor om toch noodopvang aan te bieden terwijl de uitgeprocedeerde asielzoeker uit een andere gemeente afkomstig is. Dit gebeurt zelden maar het komt weldegelijk voor.

Het criterium perspectief vindt SNDVU erg belangrijk. Het gaat er bij de stichting niet alleen om het aanbieden van noodopvang, maar ook om het creëren van een toekomstperspectief. Als er voor de uitgeprocedeerde asielzoeker geen mogelijkheid meer is voor een verblijfsvergunning in Nederland, moeten zij meewerken aan hun terugkeer. De uitgeprocedeerde asielzoeker zal hiervoor een knop moeten omzetten in hun hoofd. Hierbij heeft SNDVU ook een grote rol omdat de cliënten vaak een angst hebben om terug te keren. Er wordt aan hen meegegeven dat zij hun leven in eigen hand hebben. Als de uitgeprocedeerde asielzoeker hieraan niet wil meewerken, kan SNDVU hen niet meer helpen. Deze uitgeprocedeerde asielzoekers kiezen ervoor om illegaal een bestaan op te bouwen.

In SNDVU wordt voornamelijk hulp geboden aan mannen. Vrouwen en kinderen zijn vaak een aalbare groep waardoor er voor hen ook andere noodopvang organisaties zijn die niet gerelateerd zijn aan uitgeprocedeerde asielzoekers. Vrouwen en kinderen probeert SNDVU vaak door te verwijzen naar andere noodopvang organisaties in Utrecht.

Op dit moment staan er ongeveer zeven mensen op de wachtlijst van SNDVU. Dit zijn uitgeprocedeerde asielzoekers waarvan zij willen dat deze zo snel mogelijk hulp krijgen. Achter deze wachtlijst is er nog een wachtlijst van INLIA. Niet iedereen komt op een wachtlijst terecht. De uitgeprocedeerde asielzoekers komen alleen op de wachtlijst als aan alle criteria wordt voldaan. Er zijn dus ook genoeg uitgeprocedeerde asielzoekers die niet in aanmerking komen voor noodopvang en daarom op straat moeten leven.

Activiteiten

Zoals in hoofdstuk twee beschreven biedt SNDVU activiteiten aan voor de cliënten. Deze activiteiten bestaan onder andere uit het aanbieden van workshops en georganiseerde etentjes. Het organiseren van de activiteiten is niet lastig voor SNDVU. Er zijn veel

---

²⁵ INLIA, *doelstelling en criteria*, <<http://www.inlia.nl/Doelstelling-en-criteria.html>>

vrijwilligers of studenten die zich aanbieden voor het organiseren van activiteiten. Het is voor SNDVU lastig om de cliënten te motiveren om mee te doen aan de activiteiten. De cliënten vinden het vaak lastig om leuke dingen te doen, omdat zij op dat moment geen doel hebben in hun leven. De cliënten van SNDVU hebben verder geen bezigheden waardoor ze de activiteiten ook vaak vergeten. Er is uiteindelijk wel genoeg animo voor de activiteiten, er is ook een groep cliënten van SNDVU die het juist erg prettig vinden om leuke dingen te doen.²⁶

Zonder SNDVU zouden er veel uitgeprocedeerde asielzoekers op straat leven. Maar ondanks de aanwezigheid van SNDVU moeten er nog veel uitgeprocedeerde asielzoekers op straat leven. De Rijksoverheid moet dit probleem serieus nemen en het probleem aanpakken.

---

²⁶ Interview SNDVU, Marsha Man en Rana van der Burg, 25 april 2012

Hoofdstuk 4 Eventuele verbeteringen opvang

In de vorige hoofdstukken is besproken wat opvang is en hoe de opvang is geregeld. In dit hoofdstuk zullen de eventuele verbeterpunten aan de opvang worden toegelicht.

Erkenning probleem

Als eerste moet vanuit de politiek het probleem erkent worden over de situatie van de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers in Nederland. Op de site van de Rijksoverheid wordt hierover rooskleurige informatie gegeven. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat wie terug wil keren, terug kan keren. Zij beweren dat er geen landen zijn die zijn eigen onderdanen niet toe laten. Minister Leers vindt dat er daarom geen opvang geboden moet worden aan de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers.

Leers: "Nederland biedt bescherming aan mensen die dat echt nodig hebben, omdat zij te vrezen hebben voor oorlogsgeweld of marteling in hun eigen land. Maar als mensen hier geen asiel krijgen na een zorgvuldige beoordeling en een toets door onafhankelijke rechters, zullen zij toch echt terug moeten. Dat kán ook." ²⁷

Zolang de politiek het probleem niet erkent, wordt er niets aan gedaan. Nadat het probleem erkend wordt kan er worden nagedacht over oplossingen.

Noodopvang

In Utrecht is er één noodopvang die asiel gerelateerde vreemdelingen opvangt, dit is de SNDVU. Zoals in de vorige hoofdstukken aan bod is gekomen, vangen zij ongeveer 80 illegale asielzoekers op en helpen zij ongeveer 100 illegale asielzoekers. Zij zijn gebonden aan de regiogebondenheid zodat zij in principe geen illegale asielzoekers mogen opvangen die buiten Utrecht gehuisvest waren. Omdat er weinig plaatsen zijn, zou er meer geld beschikbaar moeten worden gesteld voor noodopvang zodat zij meer uitgeprocedeerde asielzoekers kunnen huisvesten. Minister Leers is van mening dat noodopvang een verkeerd signaal afgeeft.²⁸ Echter houdt hij dan geen rekening met het feit dat een voorwaarde om in de noodopvang te komen is, dat er meegewerkt moet worden aan de uitzetting. Daarnaast moeten de overige provincies ook meer noodopvang bieden, zodat het criteria regiogebondenheid voor iedere provincie haalbaar is.

Mannen

Voor vrouwen en kinderen is het makkelijker om opvang te krijgen dan voor mannen. Het is een kwetsbare doelgroep. Zij mogen niet op straat leven heeft de rechter op 11 januari 2012 bepaald.²⁹ Hierbij worden de mannen achtergesteld omdat zij een minder kwetsbare groep

---

²⁷ Rijksoverheid, *Iedereen die terug wil naar land van herkomst, kan terug*, 3 juni 2011

²⁸ Kamervragen met antwoord 21 december 2011 nr.2011Z26975

²⁹ Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *opvang aan gezin met minderjarige kinderen mag niet worden beëindigd*, 14 januari 2011 <<http://www.vng.nl/eCache/DEF/1/02/943.html>>

zouden zijn. Er zou dus meer gedacht moeten worden aan tevens een regeling voor uitgeprocedeerde mannen die onuitzetbaar zijn.

Werken

Een andere mogelijkheid om de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers op te vangen is om hen bruikbaar te maken door hen te laten werken. Hierdoor kunnen zij zichzelf onderhouden en kan de overheid hierop besparen. Een voorbeeld van een jongen Mohammed uit Iran. Hij heeft als minderjarige asielzoeker tot zijn achttiende een verblijfsvergunning gekregen. Daarna kreeg hij een studievizum. Na zijn studievizum moet hij Nederland weer verlaten, echter is hij onuitzetbaar doordat Iran hem niet als burger erkent. Als hij klaar is met zijn studie, kan hij in principe werken. Dit is theoretisch gezien, aangezien hij dit in de praktijk niet mag.

Er wordt hierbij opgemerkt dat dit een lastig punt is aangezien de politiek niet wil dat zij in de maatschappij terecht komen. Echter in het kader van humaniteit zou het goed zijn om de onuitzetbaren te laten werken zodat zij weer enige perspectief op de toekomst en een dagbesteding kunnen krijgen.

Aspect 2: procedure buiten schuld

Hoofdstuk 5 Procedure buiten schuld

In dit hoofdstuk zal de procedure buiten schuld uiteen worden gezet. Er zal duidelijk worden hoe een vreemdeling in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld en aan welke voorwaarden de vreemdeling moet voldoen.

Algemene informatie procedure buiten schuld

De beschikking van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) waarbij de aanvraag van een asielzoeker tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd wordt afgewezen, geldt als een terugkeerbesluit. Dit heeft van rechtswege het gevolg dat de uitgeprocedeerde asielzoeker niet langer rechtmatig in Nederland verblijft en binnen vier weken Nederland uit eigen beweging moet verlaten (artikel 45 Vw). Dit zal in aspect 3 nader aan bod komen.

Het uitgangspunt van het terugkeerbeleid is dat alle vreemdelingen terug kunnen keren naar het land van herkomst. In de praktijk is dit niet altijd het geval. Er zijn situaties waarin een vreemdeling buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken, omdat hij bijvoorbeeld niet in het bezit kan komen van de juiste reisdocumenten. Hiervoor is de buiten schuld verblijfsvergunning in het leven geroepen waardoor uitgeprocedeerde asielzoekers alsnog in aanmerking kunnen komen voor een verblijfsvergunning door een aanvraag in te dienen bij de IND voor een reguliere verblijfsvergunning onder beperkingen. Deze beperking houdt verband met het doel waarvoor het verblijf is toegestaan (artikel 14 lid 2 Vw). In artikel 3.4 lid 1 Vreemdelingenbesluit staan de beperkingen opgesomd waarvoor een aanvraag voor een reguliere verblijfsvergunning kan worden verleend. In sub w van dit artikel staat de beperking: 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken'. In artikel 3.5 lid 2 sub r Vreemdelingenbesluit wordt aangegeven dat een reguliere verblijfsvergunning met de beperking 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken' tijdelijk is.

Een andere mogelijkheid om een verblijfsvergunning buiten schuld te krijgen, is het volgende. Indien tijdens de asielprocedure is gebleken dat de asielzoeker, die niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel, wel in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning regulier met de beperking: 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken', wordt deze verblijfsvergunning ambtshalve verleend (artikel B14/3.4.2 Vc).

De verblijfsvergunning buiten schuld wordt verleend met ingang van de dag waarop de vreemdeling voor het eerst heeft voldaan aan de voorwaarden voor verlening (artikel B14/3.5.2 Vc). Deze voorwaarden worden hierna beschreven. De geldigheidsduur van de verblijfsvergunning buiten schuld is één jaar artikel B14/3.5.3 Vc. De geldigheidsduur kan tweemaal worden verlengd met een jaar indien de vreemdeling nog aan de voorwaarden voldoet voor verlening (artikel B14/3.7). Na drie jaar in het bezit te zijn geweest van een verblijfsvergunning buiten schuld kan de vreemdeling in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning voortgezet verblijf (artikel 3.51 Vb).

Indien de vreemdeling in het bezit is van een verblijfsvergunning buiten schuld mag de vreemdeling alleen werken indien de werkgever beschikt over een tewerkstellingsvergunning (artikel B14/3.5.1 Vc).

Categorieën

Er zijn drie categorieën vreemdelingen die in aanmerking kunnen komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld (artikel B14/3.2.2 Vc):

Categorie 1: vreemdelingen die vruchteloos gepoogd hebben te vertrekken;

Een vreemdeling komt in aanmerking voor een verblijfsvergunning buiten schuld wanneer de vreemdeling aan de hand van objectief toetsbare bescheiden kan aantonen dat de autoriteiten van zijn land van herkomst of van het land waar hij verblijf heeft gehad, geen toestemming zullen verlenen voor zijn terugkeer (artikel B14/3.2.2.1 Vc).

Categorie 2: uitgeprocedeerde alleenstaande minderjarige vreemdelingen;

Een uitgeprocedeerde alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv) kan in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld. Om voor deze verblijfsvergunning in aanmerking te komen moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan. Deze voorwaarden staan vermeld in artikel B14/3.2.2.2 Vc:

- na een onherroepelijke beslissing in de laatste amv-procedure moet de vreemdeling drie jaar of langer aaneengesloten en verwijderbaar in Nederland hebben verbleven en het vertrek is in deze periode niet bewerkstelligd, èn
- de vreemdeling is na deze periode van drie jaar nog geen 18 jaar oud, èn
- de vreemdeling moet voldoende hebben meegewerkt aan het onderzoek naar adequate opvang in het land van herkomst of een derde land, èn
- de vreemdeling moet voldoende hebben gewerkt aan de vaststelling van zijn identiteit en nationaliteit in het kader van de aanvraag van een vervangend reisdocument (bijvoorbeeld een laissez passer), èn
- de vreemdeling moet hebben meegewerkt aan een eventueel leeftijdsonderzoek; als hij medewerking heeft geweigerd of indien op grond van het leeftijdsonderzoek werd vastgesteld dat hij meerderjarig was, wordt de buitenschuldvergunning niet verleend.

Categorie 3: vreemdelingen die om medische redenen blijvend niet in staat zijn om te reizen.

Een vreemdeling komt ook in aanmerking voor een verblijfsvergunning buiten schuld als hij om medische redenen niet uit Nederland kan vertrekken. Dit is aan de orde:

- als door het Bureau Medische Advisering (BMA) van de IND is vastgesteld dat de vreemdeling vanwege zijn gezondheidstoestand blijvend niet in staat is om te reizen.
- als de vreemdeling wel kan reizen, maar door het BMA is bepaald dat er, aansluitend op de reis, een fysieke overdracht moet plaatsvinden aan een arts die de behandeling direct zal voortzetten (artikel B14/3.2.2.3 Vc).

In dit onderzoek zullen wij ons richten op categorie 1 omdat deze categorie relevant is voor de onuitzetbaren.

Categorie 1

De vreemdeling komt in aanmerking voor een verblijfsvergunning buiten schuld benoemd in categorie 1 als er is voldaan aan de volgende vijf voorwaarden. Deze voorwaarden staan vermeld in artikel B14/3.2.2.1 Vc:

1. De vreemdeling heeft zelfstandig geprobeerd zijn vertrek te realiseren. De vreemdeling moet kunnen aantonen dat hij zich heeft gewend tot de vertegenwoordiging van het land van herkomst of het land van eerder verblijf om reisdocumenten te verkrijgen. Van de vreemdeling wordt verwacht dat hij zich wendt tot de vertegenwoordiging van het land van herkomst of het land van eerder verblijf en dat hij ter vaststelling van zijn identiteit en nationaliteit de juiste gegevens verstrekt. Tevens wordt van de vreemdeling verwacht dat hij probeert om op een andere wijze in bezit te komen van documenten om zijn identiteit en nationaliteit aan te tonen waarmee hij vervangende reisdocumenten kan verkrijgen. Dit kan de vreemdeling doen door bijvoorbeeld de familie in het land van herkomst aan te schrijven. Als kan worden aangenomen, op basis van het geheel van feiten en omstandigheden, dat een derde land toegang aan de vreemdeling zal verlenen, zal de vreemdeling naar dit derde land moeten vertrekken.
2. De vreemdeling heeft zich gewend tot de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) voor facilitering van zijn vertrek. Het IOM moet hebben aangegeven dat zij niet in staat is om het vertrek van de vreemdeling te realiseren, omdat de vreemdeling stelt niet te kunnen beschikken over reisdocumenten.
3. De vreemdeling heeft verzocht om bemiddeling van Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) bij het verkrijgen van de benodigde documenten van de autoriteiten van het land waar hij naar toe kan gaan. De voorwaarde is dat deze bemiddeling niet het gewenste resultaat heeft behaald. De DT&V zal door middel van een ambtsbericht aangeven aan de IND of er sprake is van buiten schuld.
4. Er is sprake van een samenhangend geheel van feiten en omstandigheden op grond waarvan kan worden vastgesteld dat de vreemdeling buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten. De objectieve en verifieerbare feiten en omstandigheden moeten worden onderbouwd met bescheiden. Een voorbeeld hiervan is een verklaring van de ambassade waaruit blijkt dat aan de vreemdeling geen vervangend reisdocument zal worden verstrekt, hoewel er door de ambassade niet wordt getwijfeld aan de opgegeven identiteit en nationaliteit.
5. De vreemdeling verblijft zonder verblijfstitel in Nederland, en voldoet niet aan andere voorwaarden voor verlening van een andere verblijfsvergunning.

Als gezinsleden verschillende nationaliteiten hebben en/of afkomstig zijn uit verschillende landen dan gelden bovengenoemde voorwaarden. De gezinsleden moeten proberen toegang te verkrijgen tot alle landen waarvan kan worden aangenomen dat het gezin daar zal worden toegelaten. Als objectief is vastgesteld dat gezinsleden buiten hun schuld niet

naar hetzelfde land kunnen terugkeren, dan kunnen de leden van het gezin in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld (artikel B14/ 3.2.2.1 Vc).

Afwijzingsgronden

Naast bovengenoemde voorwaarden staan er ook afwijzingsgronden vermeldt in de Vreemdelingencirculaire, op grond waarvan de IND de aanvraag om een verblijfsvergunning buiten schuld mag afwijzen. De aanvraag kan worden afgewezen als sprake is van één of meerdere van de volgende afwijzingsgronden:

- De vreemdeling vormt een gevaar voor de openbare orde en nationale veiligheid.
- De vreemdeling is niet bereid om mee te werken aan een TBC-onderzoek.
- De vreemdeling heeft een afwijzende beschikking ontvangen op zijn asielaanvraag omdat de vreemdeling toerekenbaar geen reis- of identiteitspapieren heeft overlegd die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van zijn asielaanvraag.
- De vreemdeling heeft zich onttrokken aan het vreemdelingentoezicht, hij is vertrokken met onbekende bestemming.
- De vreemdeling heeft op enig moment onjuiste gegevens verstrekt met als reden dat hij in vreemdelingrechtelijke zin in een gunstiger positie is komen te verkeren dan waarin hij zonder deze onjuiste gegevens zou verkeren (artikel B14/3.3 Vc).

Om voor een verblijfsvergunning buiten schuld in aanmerking te komen moet aan vele voorwaarden worden voldaan. Dit levert voor de vreemdeling problemen op, dit zal in de volgende twee hoofdstukken aan de orde komen.

Hoofdstuk 6 Procedure buiten schuld in de praktijk

In het vorige hoofdstuk is beschreven hoe de procedure buiten schuld volgens de wet- en regelgeving is geregeld. In dit hoofdstuk zal worden beschreven hoe de procedure buiten schuld in de praktijk werkt en tegen welke problemen de vreemdelingen aanlopen.

Aanvraag

De vreemdeling die in aanmerking wil komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld zal via de afsprakenlijn van de IND een afspraak moeten maken bij het M50-loket. Dit is een loket van de IND waar een aantal reguliere aanvragen moeten worden ingediend, waaronder een aanvraag voor een verblijfsvergunning buiten schuld. De vreemdeling zal vervolgens een uitnodigingsbrief ontvangen waarin hij wordt uitgenodigd om te verschijnen bij het M50-loket. Tevens wordt in deze brief vermeld aan welke voorwaarden de vreemdeling moet voldoen. Het M50-loket kan de aanvraag afwijzen als de vreemdeling een gevaar vormt voor de openbare orde en/of als de vreemdeling niet aan de eerste drie voorwaarden voldoet van artikel B14/3.2.2.1 Vc. Als het M50-loket de aanvraag niet afwijst, zal de IND de aanvraag inhoudelijk beoordelen. Bij deze beoordeling toetst de IND of de vreemdeling aan alle voorwaarden van artikel B14/3.2.2.1 Vc voldoet en of er geen afwijzingsgronden zijn. De IND beoordeelt de aanvraag naar aanleiding van een ambtsbericht met een zwaarwegend advies van DT&V. In dit ambtsbericht geeft DT&V gemotiveerd aan op grond van welke feiten en omstandigheden tot dit advies is gekomen.

Voor het aanvragen van een verblijfsvergunning buiten schuld moeten leges worden betaald. De hoogte van dit bedrag is per 1 juli 2011 vastgesteld op € 950,-.³⁰

De IND heeft een beslistermijn van zes maanden. Als daar aanleiding voor bestaat kan de IND dit termijn met maximaal zes maanden verlengen. Dit kan indien DT&V niet binnen de eerste zes maanden een ambtsbericht kan geven.³¹

Ambtshalve toets

Zoals in hoofdstuk vier beschreven kan de IND de verblijfsvergunning buiten schuld ook ambtshalve verlenen als tijdens de asielprocedure blijkt dat de asielzoeker, die niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel, wel in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning buiten schuld. Het ambtshalve verlenen van de verblijfsvergunning buiten schuld kan alleen worden toegepast als de vreemdeling reeds een bemiddelingsverzoek heeft aangevraagd bij DT&V en de uitkomst daarvan voor de beoordeling van de asielaanvraag beschikbaar is. Tevens toetst de IND of de vreemdeling heeft aangetoond dat hij op het moment van beslissen voldoet aan alle voorwaarden van artikel B14/3.2.2.1 Vc. Wanneer dit het geval is, zal de IND de verblijfsvergunning buiten schuld ambtshalve aan de vreemdeling verlenen.

---

³⁰ Immigratie- en Naturalisatiedienst, *Legeswijzer voor de IND*, juli 2011

<<http://www.ind.nl/nl/algemeen/begrippen/legestarieven.asp>>

³¹ Justitie, *IND-werkinstructie 2007/12 (AUB)*, 21 augustus 2007 <cmr.jur.ru.nl/cmr/tbv/tbv00/07/wi.2007.12.pdf>

Toetsing voorwaarden

Zoals in hoofdstuk vijf beschreven is, staan er in de Vreemdelingencirculaire vijf voorwaarden vermeldt waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld. In de praktijk is het lastig om aan al deze voorwaarden te voldoen. De voorwaarden twee, drie en vijf wijzen zich vanzelf. Deze voorwaarden leveren in de praktijk dan ook zo goed als nooit problemen op.

Het voldoen aan voorwaarde één van artikel B14/3.2.2.1 Vc: 'De vreemdeling heeft zelfstandig geprobeerd zijn vertrek te realiseren. De vreemdeling moet kunnen aantonen dat hij zich heeft gewend tot de vertegenwoordiging van het land van herkomst of het land van eerder verblijf om aan reisdocumenten te komen. Van de vreemdeling wordt verwacht dat hij zich wendt tot de vertegenwoordiging van het land van herkomst of het land van eerder verblijf en dat hij ter vaststelling van zijn identiteit en nationaliteit de juiste gegevens verstrekt. Tevens wordt van de vreemdeling verwacht dat hij probeert om op een andere wijze in bezit te komen van documenten om zijn identiteit en nationaliteit aan te tonen waarmee hij vervangende reisdocumenten kan verkrijgen' kan in de praktijk problemen opleveren. Het voldoen aan deze voorwaarde vergt veel tijd, creativiteit en geduld van de vreemdeling, aangezien de IND veel van de vreemdeling verwacht met betrekking tot deze voorwaarde.

De vreemdeling is zelf verantwoordelijk voor zijn vertrek uit Nederland. Het is dan ook aan de vreemdeling om aan te tonen dat hij alles heeft gedaan om te vertrekken en dat dit niet lukt. Het is dus niet aan de IND en de DT&V om aan te tonen dat de vreemdeling wél kan terugkeren. De bewijslast ligt hier bij de vreemdeling.

De vreemdeling moet kunnen aantonen en bewijzen dat hij zich heeft gewend tot de autoriteiten van zijn land van herkomst of een land van eerder verblijf om aan een reisdocument te komen. De vreemdeling moet van het bezoek een schriftelijk bewijs aanleveren. Mocht de ambassade deze bevestiging niet willen afgeven dan zal er een andere manier moeten worden gevonden om dit te bewijzen. Een hulpverlener kan bijvoorbeeld een verklaring opstellen waaruit blijkt dat hij samen met de vreemdeling naar de ambassade is gegaan. Tevens kan er in deze verklaring worden beschreven hoe het bezoek is verlopen.³²

Van de vreemdeling wordt verwacht dat ter vaststelling van zijn identiteit en nationaliteit hij de juiste gegevens aan de ambassade verstrekt. Er wordt dus van de vreemdeling verwacht dat hij probeert aan documenten te komen die zijn nationaliteit en identiteit aantonen, waarmee hij vervangende reisdocumenten kan krijgen. Het is voor de IND niet voldoende om een verklaring te overleggen waaruit slechts blijkt dat de ambassade is bezocht en dat het gevraagde paspoort of laissez passer niet wordt afgegeven.³³ Als de vreemdeling geen documenten heeft, zal hij brieven moeten schrijven aan familie, vrienden, gemeentelijke of

---

³² Rb Leeuwarden, 31 maart 2006, AWB 06/12561

³³ Rb Zwolle, 31 maart 2006, AWB 06/6186 en Rb Leeuwarden, 31 maart 2006, AWB 06/12561

kerkelijke instanties, ziekenhuizen, voormalige scholen of werkgevers in het land van herkomst om aan deze documenten te komen.³⁴

Het voldoen aan voorwaarde vier van artikel B14/3.2.2.1 Vc: 'Er is sprake van een samenhangend geheel van feiten en omstandigheden op grond waarvan kan worden vastgesteld dat de vreemdeling buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten. De objectieve en verifieerbare feiten en omstandigheden moeten worden onderbouwd met bescheiden.' blijkt in de praktijk erg lastig te zijn. De Staatscourant verduidelijkt deze voorwaarden met een korte toelichting. Deze toelichting luidt als volgt:

*'Hierbij moet gedacht worden aan een verklaring van de ambassade waarin staat dat de betrokkene niet in het bezit zal worden gesteld van een vervangend reisdocument, hoewel er niet wordt getwijfeld aan de door de betrokkene opgegeven identiteit en nationaliteit. Ook kan gedacht worden aan een door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) opgestelde verklaring waaruit blijkt dat de betreffende ambassade weigert een vervangend reisdocument te verstrekken, hoewel de nationaliteit en identiteit niet worden betwist.'*³⁵

Om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld is de vreemdeling dus geheel afhankelijk van een ambassade. Het gaat er niet om of de vreemdeling buiten zijn schuld niet kan terugkeren naar het land van herkomst, maar of de ambassade bereid is om een verklaring op te stellen. In deze verklaring staat dat de vreemdeling niet in het bezit kan worden gesteld van een vervangend reisdocument, hoewel er niet wordt getwijfeld aan de door de vreemdeling opgegeven identiteit en nationaliteit. Het is algemeen bekend dat ambassades deze verklaring bijna nooit afgeven. De reden hiervoor is dat de ambassade hiermee erkent dat het betreffende land hun eigen onderdanen niet terugneemt. De ambassades kiezen er hierdoor meestal voor om een verklaring op te stellen waarin zij stellen dat de vreemdeling zijn nationaliteit niet heeft kunnen aantonen.³⁶ Hierdoor kan er niet aan voorwaarde vier worden voldaan.

In veel andere gevallen kan de ambassade de nationaliteit van de vreemdeling niet vaststellen aangezien de vreemdeling geen documenten heeft. Bijna geen enkele ongedocumenteerde Chinees kan terugkeren naar het land van herkomst. Van alle vreemdelingen is deze groep Chinezen vreemdelingen het moeilijkst uitzetbaar. Volgens de Chinese wet- en regelgeving kan een Chinees alleen naar zijn of haar land terugkeren als hij met documenten kan aantonen dat hij uit China afkomstig is. In China bestaat geen centraal bevolkingsregister, er is geen geboorteregister, er is geen huwelijksregister en er is geen gemeentelijke basisadministratie. Wel is er een centraal paspoortregister, lokaal een identiteitsregister en een hukouregister, dit registreert lokale huishoudens. Het hukouregister is sinds 2003 geautomatiseerd. Niet alle provincies in China zijn hier al klaar mee, voornamelijk op het platteland moet men hier nog mee beginnen. In deze provincies wordt het hukouregister met de hand bijgehouden. Om als vreemdeling met de Chinese nationaliteit terug te kunnen keren naar China is medewerking nodig van de Chinese autoriteiten. Als je voor 2003 uit China vertrokken bent, is de kans klein dat je in het

³⁴ Rb Zwolle, 16 maart 2006, AWB 06/10077

³⁵ Staatscourant 1 april 2005, nr. 63

³⁶ Logo, *De rekening, de praktijk van het opvang- en terugkeerbeleid, november 2005*
< <http://www.logogemeenten.nl/DeRekening.pdf>>

hukouregister te vinden bent. Zonder kennis van je identiteitsnummer ben je dan niet traceerbaar.

Vreemdelingen die voor hun zestiende uit China vertrokken zijn en zo nooit in het bezit zijn geweest van een paspoort, krijgen geen enkele bevestiging van de Chinese autoriteiten betreffende hun nationaliteit. Na hun zestiende is het ook nog niet zeker dat er een identiteitskaart wordt afgegeven. Naar schatting wonen er meer dan 100 miljoen Chinezen in China illegaal omdat ze nergens staan geregistreerd.³⁷ Voor de groep vreemdelingen afkomstig uit China is het dus vaak onmogelijk om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld aangezien de nationaliteit niet kan worden vastgesteld.

Het blijkt in de praktijk dus vaak moeilijk om aan alle voorwaarden voor een verblijfsvergunning buiten schuld te voldoen. Veel vreemdelingen die daadwerkelijk niet uit Nederland kunnen vertrekken, komen hierdoor niet in aanmerking voor de verblijfsvergunning buiten schuld. De enige mogelijkheid die dan nog voor de vreemdelingen openstaat, is illegaal een bestaan opbouwen in Nederland. Het gevolg hiervan is dat veel illegalen de criminaliteit in gaan.³⁸ Illegalen hebben vaak geen inkomsten, ze mogen niet werken en hebben vaak geen onderdak. Criminaliteit lijkt voor hen de enige mogelijkheid om te overleven.

---

³⁷ Perspectief project Utrecht april 2011, *In beeld, Ex AMA's in Nederland* VluchtelingenWerk Midden-Nederland, P.107

³⁸ Rijksoverheid, 6. *Immigratie* <<http://www.rijksoverheid.nl/regering/het-kabinet/regeerakkoord/immigratie>>

Hoofdstuk 7 Eventuele verbeteringen procedure buiten schuld

Uit de praktijk blijkt dat een verblijfsvergunning buiten schuld weinig wordt toegewezen door de IND. De verblijfsvergunning buiten schuld werd in 2008 zeventig keer toegewezen, in 2010 vijftig keer en tot en met september 2011 twintig keer.³⁹ Het volgende praktijkvoorbeeld van Vluchtelingenwerk Midden-Nederland zal nog meer duidelijkheid verschaffen over de reden waarom de procedure buiten schuld niet werkt zoals die bedoeld is:

'De 'paarse krokodil' is bekend van de TV. Een mevrouw die bij het zwembad bij de kassa de paarse opblaaskrokodil van haar kind ziet staan en wil meenemen omdat haar kindje die vergeten is mee te nemen. De meneer achter de kassa weigert dat. Hoewel overduidelijk is dat dit de krokodil van haar kind is, dient er eerst nog een stapel formulieren ingevuld te worden. Hoe moeilijk het kan zijn dus, terwijl het ook makkelijk kan.

Zaid uit Iran is al negen jaar in Nederland. Zijn ouders worden vermoord als hij twee jaar oud is. Zijn broer wordt op zijn dertiende vermoord omdat hij politiek actief is. De oma van Zaid vindt het tijd worden dat hij het land ontvlucht. Zaid is zestien als hij in Nederland aankomt.

Zijn eerste advocaat in Nederland maakt een rommeltje van zijn asielprocedure. Zaid raakt uitgeprocedeerd en besluit in 2007 uiteindelijk om terug te keren naar Iran. Al snel blijkt dat het als geheel ongedocumenteerde niet zo makkelijk is om terug te keren naar Iran. De Iraanse ambassade stelt namelijk dat je wel iets moet hebben om te tonen dat je Iraniër bent. De paarse krokodil wordt hiermee geboren: wel terug willen, maar niet terug kunnen.

Zaid is samen met zijn nieuwe advocaat een buitenschuld-procedure gestart. Zaid heeft geen familie meer in Iran maar probeert via zijn kennissenkring die hij heeft opgebouwd in Nederland, toch nog mensen te zoeken die voor hem in Iran mogelijk nog aan papieren (bijvoorbeeld een familieboekje) kunnen komen. In samenwerking met het Rode Kruis en de Rode Halve Maan worden vele pogingen ondernomen om aan documenten te komen. Tot op heden zonder resultaat. Zowel met het IOM in Nederland als in Teheran is intensief contact om naar mogelijkheden te zoeken om terug te keren naar Iran.

De gesprekken met DT&V zijn na een aantal jaren verworden tot een formaliteit. Er hebben samen met de DT&V drie presentaties plaats gevonden bij de Iraanse ambassade. Zaid is samen met Vluchtelingenwerk ook drie keer naar de Iraanse ambassade geweest. Het afgelopen jaar is er om de twee maanden een poging gedaan. Zonder resultaat. Zaid heeft zelfs aangeboden illegaal terug te keren naar

---

³⁹ Humanistisch verbond, *strafbaarstelling illegalen werkt niet*, 6 december 2011
<<http://www.humanistischverbond.nl/nieuws/archief/2011/terugkeerrichtlijn>>

Iran. De DT&V vindt dat het verkrijgen van een laissez-passer of een paspoort nog steeds tot de mogelijkheden behoort: 'Beter je best doen, Zaid'. De buitenschuld-aanvraag is dan ook in eerste instantie afgewezen. Zaid, zijn advocaat en Vluchtelingenwerk weten eigenlijk niet meer wat ze nog moeten ondernemen om aan te tonen dat Zaid al het mogelijk gedaan heeft om terug te keren. Aan Zaid zal het niet liggen. Maar de DT&V houdt stug vol.

De advocaat verzoekt de DT&V om inzage in het dossier van Zaid. Uit correspondentie tussen de DT&V en de advocaat blijkt dat de DT&V bereid is om inzage in het dossier te geven, maar omdat het dossier dikker is dan 10 centimeter wordt het dossier niet verzonden, maar kan de advocaat naar de DT&V toekomen. Dit bezoek blijkt zeer zinvol: uit het dossier van Zaid blijkt dat de DT&V-ambtenaar die de gesprekken met Zaid voert een positief buitenschuld-advies heeft geschreven. Ook blijkt uit interne mailwisseling dat een hoge ambtenaar de lagere ambtenaar de opdracht geeft om van het positieve advies een negatief advies te maken. Betrokkene weigert, maar er zijn natuurlijk meer mensen werkzaam bij de DT&V. Het negatieve advies ligt er.⁴⁰

Zaid uit de casus wil graag terugkeren naar zijn land van herkomst Iran, maar doordat de ambassade zijn nationaliteit niet kan vaststellen is dit voor Zaid niet mogelijk. Toch komt Zaid niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning buiten schuld. De enige mogelijkheid voor Zaid is om illegaal een bestaan op te bouwen in Nederland.

Toetsing IND

In hoofdstuk zes is beschreven dat het voor de vreemdeling moeilijk is om aan alle voorwaarden van de Vreemdelingencirculaire te voldoen. De IND kan een aanvraag voor een verblijfsvergunning buiten schuld afwijzen omdat een vreemdeling niet heeft voldaan aan één van de voorwaarden. De IND kan dit doen zonder duidelijk te maken wat precies gevraagd wordt met betrekking tot het bewijs dat de vreemdeling niet terug kan keren.⁴¹ Het voldoen aan voorwaarden één kan in de praktijk problemen opleveren omdat de IND te veel van de vreemdeling verwacht met betrekking tot deze voorwaarde. De bewijslast ligt bij de vreemdeling om aan te tonen dat hij zelfstandig heeft geprobeerd zijn vertrek te realiseren. Om aan voorwaarde vier te voldoen is de vreemdeling afhankelijk van de betreffende ambassade. Hieruit blijkt dat het er niet om gaat of de vreemdeling buiten zijn schuld niet kan terugkeren naar het land van herkomst, maar of de ambassade wil meewerken. De voorwaarde zal anders moeten worden getoetst door de IND om de vreemdelingen een eerlijke kans te geven voor een verblijfsvergunning buiten schuld. De IND moet er bij het toetsen van deze voorwaarde rekening mee houden dat de ambassades niet willen meewerken en zij moeten hierdoor de vreemdeling een andere mogelijkheid bieden voor het aantonen van het vereiste uit deze voorwaarde. De bewijslast is voor de vreemdeling te zwaar en het ontbreekt de vreemdelingen vaak aan persoonlijke identiteitsdocumenten. De IND moet de vreemdeling tegemoet komen aan de bewijsnood waarin veel vreemdelingen

---

⁴⁰ Ex AMA's in Nederland, Perspectief project Utrecht, VluchtelingenWerk Midden-Nederland,, *In beeld*, april 2011 Bladzijde 123

⁴¹ Centrum voor migratierecht, *Lokale effecten van het terugkeerbeleid voor afgewezen asielzoekers*, november 2010 < <http://cmr.jur.ru.nl/cmr/docs/Nijmegen.lokale.effecten.pdf>>

verkeren.⁴² Op dit moment is er geen helder beleid om vast te stellen wie buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten. De regeling moet breder worden toegepast om de vreemdelingen een eerlijke kans te bieden op een verblijfsvergunning buiten schuld.⁴³ De IND moet het begrip menswaardigheid in acht houden bij het toetsen van de voorwaarde.⁴⁴

Standpunt Leers

Het standpunt van minister Leers is dat iedereen die terug wil keren ook kan terug keren en dat er geen landen zijn die zijn eigen onderdanen niet terugnemen. In gevallen van gedwongen terugkeer kunnen ambassades nog wel eens tegenwerken volgens minister Leers. Hieruit blijkt dat minister Leers van mening is dat bij vrijwillige terugkeer de vreemdeling altijd Nederland kan verlaten. Het is vreemd dat minister Leers met deze mening toch vreemdelingen de kans biedt om een aanvraag voor een verblijfsvergunning buiten schuld in te dienen. Volgens de mening van Leers zou niemand in aanmerking kunnen komen voor de verblijfsvergunning. Hiermee wordt de indruk gewekt dat minister Leers niet serieus omgaat met de procedure buiten schuld.⁴⁵ Minister Leers zal zijn mening moeten bijstellen om de procedure buiten schuld te laten werken.

Leges

Zoals in hoofdstuk zes beschreven bedragen de leges voor het aanvragen van een verblijfsvergunning buiten schuld € 950,-. Deze verhoging is op 1 juli 2011 doorgevoerd door minister Leers.⁴⁶ Voor 1 juli 2011 bedroegen de leges € 331,- voor het aanvragen van een verblijfsvergunning buiten schuld.⁴⁷ Het is voor de vreemdelingen bijna onmogelijk om aan dit geldbedrag te voldoen. De vreemdelingen die een aanvraag willen indienen voor een verblijfsvergunning buiten schuld hebben vaak geen inkomsten, waardoor ze geen aanvraag kunnen indienen. Hierdoor hebben de vreemdelingen geen eerlijke kans op een verblijfsvergunning buiten schuld. Het legesbedrag voor het indienen van een aanvraag buiten schuld zal naar beneden moeten om de vreemdelingen een eerlijke kans te geven op de verblijfsvergunning.

Het is begrijpelijk dat er problematiek bestaat omtrent de verblijfsvergunning buiten schuld. Als de voorwaarden te soepel worden opgesteld, zal er veel misbruik worden gemaakt van de verblijfsvergunning. Veel vreemdelingen die niet uit Nederland willen vertrekken zouden dan kunnen proberen om via de procedure buiten schuld een verblijfsvergunning te krijgen. Om dit te voorkomen is het begrijpelijk dat er strenge voorwaarden worden gesteld. De IND

⁴² Amnesty International, *vreemdelingendetentie in Nederland, het moet en kan anders*, oktober 2011
< http://www.amnesty.nl/sites/default/files/public/1110_vreemdelingendet.pdf>

⁴³ Humanistisch verbond, *strafbaarstelling illegalen werkt niet*, 6 december 2011
<<http://www.humanistischverbond.nl/nieuws/archief/2011/terugkeerrichtlijn>>

⁴⁴ Humanistisch verbond, *laten we menswaardigheid als belangrijkste criterium gebruiken*, februari 2010
< http://www.humanistischverbond.nl/nieuws/archief/2011/blog_marjo_van_bergen>

⁴⁵ Logo, *De rekening, de praktijk van het opvang- en terugkeerbeleid, november 2005*
< <http://www.logogemeenten.nl/DeRekening.pdf>>

⁴⁶ Brief van minister Immigratie en Asiel aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 27 juni 2011 over de verhoging van de leges voor reguliere aanvragen per 1 juli 2011. Kamerstukken vergaderjaar 2010-2011, 30 573, nr 73. Migratiebeleid

⁴⁷ Vrouwen tegen uitzetting, *leges kosten schieten omhoog*
<http://www.vrouwentegenuitzetting.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=59:legeskosten-schieten-omhoog&catid=1:laatste-nieuws&Itemid=1>

toetst de voorwaarden nu te streng waardoor er ook vreemdelingen zijn die daadwerkelijk niet uit Nederland kunnen vertrekken en toch niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld. De IND moet een andere manier vinden om de voorwaarden te toetsen waardoor de vreemdelingen die daadwerkelijk niet uit Nederland kunnen vertrekken wel in aanmerking komen voor de verblijfsvergunning buiten schuld. Er moet breder naar de voorwaarden worden gekeken dan dat er nu wordt gedaan. Tevens moet de IND zijn instelling ten opzichte van de vreemdelingen veranderen. Door de mening van de IND dat iedereen die terug wil naar het land van herkomst ook terug kan, worden de voorwaarden te streng getoetst. Ook moet de IND beter anticiperen op het feit dat ambassades niet willen meewerken aan het verstrekken van documenten en daarnaast geen verklaring willen dat zij geen documenten kunnen verstrekken. Verder moet de IND er ook rekening mee houden dat niet in ieder land de bevolkingsadministratie zo goed is geregeld als in Nederland, waardoor er vreemdelingen zijn waarvan de nationaliteit niet kan worden vastgesteld.

Aspect 3: Uitzetting

Hoofdstuk 8 Uitzetting

Het derde aspect van deze scriptie gaat over het uitzetten van asielzoekers. Nadat de aanvraag verblijfsvergunning asiel is afgewezen, is dit een onvermijdelijk aspect. Maar wat is uitzetting nou eigenlijk? Dit zal in dit hoofdstuk aan bod komen. Het betreft de algemene informatie waar onuitzetbaren mee te maken krijgen. Als eerste wordt behandeld wanneer een vreemdeling uitgezet mag worden. Vervolgens komen de vrijheid beperkende en vrijheid ontnemende maatregelen aan bod. Dit zijn maatregelen om de asielzoeker vast te houden zodat hij actief met zijn uitzetting bezig blijft. Tevens komt het inreisverbod aan de orde. In het volgende hoofdstuk zullen we ingaan op de manier waarop een uitzetting in zijn werk gaat.

Voor het begrip uitzetting bestaat geen definitie in de wet. Het begrip wordt meestal gedefinieerd als verwijdering met de sterke arm uit Nederland (artikel A4/1 Vc). Er wordt in de wet onderscheid gemaakt tussen vertrek en uitzetting. Het begrip vertrek houdt in dat een vreemdeling zelfstandig of gedwongen vertrekt uit Nederland. Het verschil ligt hem in de manier waarop. Uitzetting is de vreemdeling uit Nederland verwijderen met de sterke arm van de politie, Koninklijke Marechaussee et cetera. De reden hiervoor is dat met name bij uitzettingen per vliegtuig er spanningen kunnen ontstaan en de veiligheid van de medewerkers en passagiers gewaarborgd moeten worden. Vreemdelingen die de uitzetting willen saboteren kunnen dit doen door bijvoorbeeld te schreeuwen, bedreigen, spuwen, bijten, slaan en schoppen.

De bevoegdheid tot uitzetting legitimeert de handelingen die nodig zijn om de verwijdering van de vreemdeling te bewerkstelligen. Dit houdt in dat de sterke arm de bevoegdheid heeft om de vreemdeling in zijn vrijheid te beperken door middel van dwangmiddelen.⁴⁸

Uitzetbaar

Een vreemdeling die onrechtmatig in Nederland verblijft dient Nederland uit eigen beweging te verlaten (artikel 61 lid 1 Vw). Hiervoor heeft de vreemdeling in beginsel vier weken de tijd nadat hij onrechtmatig in Nederland is geworden (artikel 62 lid 1 Vw). De minister heeft geen eigen keus om de vreemdeling wel of niet uit te zetten. Indien de uitzetting feitelijk kan geschieden, moet de minister tot uitzetting overgaan.⁴⁹

Indien een vreemdeling Nederland niet uit eigen beweging verlaat in het gestelde termijn mag de vreemdeling worden uitgezet (artikel 63 lid 1 Vw). Wanneer iemand onrechtmatig in Nederland is, komt uitgebreid aanbod in hoofdstuk 1. Vreemdelingen die een aanvraag hebben ingediend voor een verblijfsvergunning, maar deze is afgewezen en het beroep of hoger beroep schort de werking om Nederland te verlaten niet op, dan ontstaat de rechtsplicht om Nederland te verlaten na de afwijzing van de aanvraag. Als het beroep of hoger beroep de werking wel opschort ontstaat de rechtsplicht nadat de opschorting is geëindigd (artikel A4/1 Vc). Evengoed kan aan de vreemdeling waarbij de werking is

---

⁴⁸ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer (2007), *Strafvordering; tekst en commentaar*, Deventer, Uitgeverij Kluwer BV p. 2108 en p. 2110

⁴⁹ ABRvS, 29 mei 2001, nr 200101994

opgeschort, verlangt worden medewerking te verlenen aan de voorbereiding van het vertrek. Hierdoor kan de asielzoeker zo snel mogelijk vertrekken uit Nederland (artikel A4/2.2 Vc).

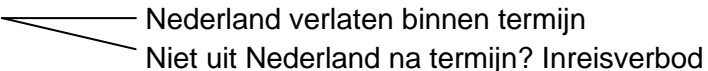
Vertrektermijn

Zoals genoemd is het vertrektermijn voor de vreemdeling vier weken. Er zijn echter ook gevallen dat de vreemdeling Nederland onmiddellijk dient te verlaten. Dit is het geval als er een risico bestaat dat de vreemdeling zich aan het toezicht zal onttrekken, de vreemdeling een aanvraag heeft ingediend tot een verblijfsvergunning of een aanvraag tot het verlengen van de geldigheidsduur heeft ingediend en is afgewezen of wegens het verstrekken van onjuiste onvolledige gegevens. Als laatste dient de vreemdeling Nederland onmiddellijk te verlaten als hij een gevaar vormt voor de openbare orde, de openbare veiligheid of de nationale veiligheid (artikel 62 Vw).

Meeromvattende beschikking

De beschikking tot afwijzing van de verblijfsvergunningaanvraag heeft een tweeledige werking, een meeromvattende beschikking dus. Als eerste moet de uitgeprocedeerde asielzoeker in beginsel Nederland binnen vier weken verlaten (artikel 45 lid 1 sub b Vw). Als tweede kan de minister als gevolg van het niet verlaten uit Nederland een inreisverbod opleggen (artikel 45 lid 8 Vw j° 66a Vw j° A4/1 Vc). Dit zal later in dit hoofdstuk aanbod komen.

Daarnaast wordt de beschikking tevens gezien als een terugkeerbesluit als bedoeld in de terugkeerrichtlijn. Het is dus als volgt:

Beschikking = terugkeerrichtlijn

Wat is de terugkeerrichtlijn?

Als eerste een richtlijn in het algemeen. Een richtlijn is verbindend ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is. Het is aan de nationale wetgever om de richtlijn in de nationale wetgeving op te nemen. Een lidstaat kan zich dus niet direct beroepen op een richtlijn, deze moet eerst vertaald zijn naar de nationale wetgeving. Hiervoor krijgen de lidstaten een uitvoeringstermijn. Indien de lidstaat de richtlijn niet in zijn nationale wetgeving opneemt krijgt de richtlijn wel een directe werking en kunnen particulieren hier dus wel rechtstreeks op beroepen.⁵⁰ De commissie van het Europees hof bepaald of een lidstaat de richtlijn niet naar behoren in de nationale wetgeving heeft opgenomen. Indien de commissie van mening is dat de lidstaat onvoldoende aan de richtlijn voldoet na het verstrijken van het uitvoeringstermijn kan de commissie naar het Europees Hof stappen. Een lidstaat kan dan een schadevergoeding opgelegd krijgen door het Hof.

De terugkeerrichtlijn is dus een afspraak tussen de landen die lid zijn van de Europese Unie. Het uiteindelijke doel van de richtlijnen over het asielbeleid is een Gemeenschappelijk Europees Asiel Systeem. Volgens de terugkeerrichtlijn moet eerst een terugkeerbesluit aan de vreemdeling worden uitgereikt waarin een vertrektermijn wordt geboden. Is dit

⁵⁰ Mr. R.H. Lauwaars, Mr. C.W.A. Timmermans (1999). *Europeesrecht in kort bestek*. Deventer: T.E.J. Tjeenk Willink. / J.H. Jans, R. de Lange, S. Prechal, R.J.G.M. Widdershoven (2002). *Inleiding tot het Europees bestuursrecht*. Nijmegen: Ars Aequi Libri

terugkeerbesluit uitgereikt kan een inreisverbod worden opgelegd. Het doel van de terugkeerrichtlijn is om een doeltreffend verwijderings- en terugkeerbeleid te ontwikkelen, waarbij het beëindigen van illegaal verblijf volgens een eerlijke en transparante procedure geschiedt.⁵¹

Inreisverbod

Een inreisverbod wordt opgelegd indien de vreemdeling niet aan zijn plicht heeft voldaan om Nederland binnen het gestelde termijn te verlaten of indien er geen termijn voor vrijwillige vertrek is opgelegd (artikel 11 lid 1 Terugkeerrichtlijn). Een inreisverbod heeft als doel om de vreemdeling het verblijf op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voor een bepaald termijn te verbieden. Het inreisverbod heeft een driedelig doel. Ten eerste kunnen vreemdelingen met een inreisverbod geen andere titel tot verblijf krijgen. Tevens kunnen zij geen toegang tot het grondgebied krijgen. Als laatste is het niet toegestaan dat de vreemdeling een aanvraag tot verblijfsvergunning in Nederland mag afwachten (artikel A5/2.1 Vc). Een inreisverbod wordt voor maximaal vijf jaar opgelegd, tenzij de vreemdeling een ernstige bedreiging vormt voor de openbare orde, de openbare veiligheid of nationale veiligheid (artikel 11 lid 2 Terugkeerrichtlijn). Indien dit het geval is kan een inreisverbod maximaal voor twintig jaar worden opgelegd (artikel 6.5a Vb). De duur van het inreisverbod vangt aan op het moment dat de vreemdeling Nederland daadwerkelijk heeft verlaten (artikel 66a lid 4 Vw).

Daarnaast is het verblijf op het grondgebied voor de vreemdeling met een inreisverbod strafbaar (artikel 108 Vw j° 197 Sr). Dit kan een overtreding of een misdrijf betreffen. Op grond van artikel 108 Vw is dit een overtreding, op grond van 197 Wetboek van Strafrecht is het een misdrijf.

Het betreft een misdrijf indien er een inreisverbod is oplegt op grond van artikel 66a lid 7 Vw:

- De vreemdeling is veroordeeld bij onherroepelijk vonnis voor een misdrijf waar tegen een gevangenisstraf van drie jaren of meer is opgelegd.
- De vreemdeling een gevaar vormt voor de openbare orde of nationale veiligheid. Tevens indien de vreemdeling een ernstige bedreiging vormt.
- Ingevolge van een verdrag of in het belang van internationale betrekkingen met Nederland.

De vreemdeling wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of een geldboete van de derde categorie (artikel 197 Sr).

Het betreft een overtreding indien de vreemdeling in Nederland verblijft terwijl hij behoort te weten of te vermoeden dat hem een inreisverbod is opgelegd. Dit is het geval indien het inreisverbod niet is opgelegd op grond van artikel 66a lid 7 Vw. Dus is het inreisverbod op grond van artikel 66a lid 7 (zie bovenstaande voorwaarden) opgelegd betreft het een misdrijf. In alle andere gevallen is het een overtreding. De vreemdeling wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of een geldboete van de tweede categorie (artikel 108 Vw).

---

⁵¹ Gerechtshof Den Bosch, 10 april 2012, nr 20-001986-11

Dwangmiddelen

Een vreemdeling die onrechtmatig in Nederland verblijft kan in zijn vrijheid van beweging worden beperkt of zijn vrijheid kan worden ontnomen (artikel 56 j° 58 j° 59 Vw). Deze maatregelen zijn nodig om de asielzoeker die onrechtmatig in Nederland is, beschikbaar te houden voor hun uitzetting (artikel A5/5.1 Vc).

Het verschil tussen beperkt worden in vrijheid en inbewaringstelling is als volgt. Als een vreemdeling in zijn beweging wordt beperkt, wordt hij geplaatst op een Vrijheidsbeperkende Locatie (vbl) of een gezinslocatie (gl). De vreemdeling woont op die locatie en mag die locatie ook verlaten. Echter mag hij niet buiten de grenzen van de gemeente komen waar de vbl of gl zich bevindt. Ook moet de vreemdeling zich melden bij de vreemdelingenpolitie en wordt er gekeken naar een mogelijkheid om zelfstandig Nederland te verlaten.⁵² Op een vbl mogen de vreemdelingen maximaal drie maanden zitten. In deze drie maanden is het de bedoeling dat zij zelf werken aan een manier om Nederland te verlaten. Echter is er een discussie over die duur, aangezien in 2010 circa 50 procent van de vreemdelingen langer dan drie maanden op de vbl zaten.⁵³

Een andere mogelijkheid is een inbewaringstelling van de vreemdeling. De vreemdeling wordt dan volledig in zijn vrijheid beperkt doordat hij in een detentiecentrum of een uitzetcentrum wordt geplaatst. Het is voor de vreemdeling onduidelijk hoelang hij in bewaring wordt gesteld, dit hangt af van de tijd die de DT&V nodig heeft om de uitzetting voor te bereiden. De DT&V is hierbij actiever betrokken bij de uitzetting van de vreemdeling dan bij de vrijheidsbeperkende locatie. Er worden vertrekplannen gemaakt en de documenten worden aangevraagd om terug te kunnen reizen naar het land van herkomst.⁵⁴ Het niet houden aan de regels voor de vrijheid beperkende of vrijheid ontnemende maatregelen is strafbaar op grond van artikel 108 Vw.

De voorwaarden om een vreemdeling in zijn vrijheid te beperken zijn als volgt. Ten eerste kan de vreemdeling in zijn vrijheid worden beperkt als vermoed wordt dat een vreemdeling zich aan de toezicht zal onttrekken. Ten tweede kan een vreemdeling in zijn vrijheid worden beperkt indien de vreemdeling niet meewerkt aan de voorbereidingen van het vertrek of de uitzetting. Als laatste kan de vreemdeling in bewaring worden gesteld indien de vreemdeling een gevaar is voor de openbare orde of de nationale veiligheid (artikel 5.1a Vb). Aan de eerste voorwaarde kan al snel worden voldaan. Artikel 5.1b van het vreemdelingenbesluit noemt de eisen waaraan voldaan moet worden indien kan worden aangenomen dat de vreemdeling zich aan de toezicht onttrekt. De volgende voorwaarden betreft het:

- Nederland niet op voorgeschreven wijze is binnengekomen en zich in strijd met de vreemdelingenwetgeving gedurende enige tijd aan het toezicht heeft onttrokken;
- Zich niet aan een of meer andere voor hem geldende verplichtingen van hoofdstuk 4 van het vreemdelingenbesluit heeft gehouden (dit betreft de grensbewaring, toezicht en uitvoering)

---

⁵² Dienst Terugkeer en Vertrek, *VrijheidsBeperkende Locatie of Gezinslocatie*
<<http://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/werkwijze/VBLofGL/>>

⁵³ Kamervragen met antwoord, *kenmerk 2011Z16318*, 9 november 2011

⁵⁴ Dienst Terugkeer en Vertrek, *Opstellen vertrekplan*
<www.dienstterugkeerenvertrek.nl/werkwijze/vertrekproces/opstellen/>

- Eerder een visum, besluit, kennisgeving of aanzegging heeft ontvangen waaruit de plicht Nederland te verlaten blijkt en hij daar niet uit eigen beweging binnen de daarin besloten of gestelde termijn gevolg aan heeft gegeven;
- Niet (voldoende) meewerkt aan het vaststellen van zijn identiteit en nationaliteit;
- Meerdere aanvragen tot het verlenen van een verblijfsvergunning heeft ingediend die niet tot verlening van een verblijfsvergunning hebben geleid;
- In verband met zijn aanvraag om toelating onjuiste of tegenstrijdige gegevens heeft verstrekt met betrekking tot zijn identiteit, nationaliteit of de reis naar Nederland of een andere lidstaat;
- Zich zonder noodzaak heeft ontdaan van zijn reis- of identiteitsdocumenten;
- In het Nederlandse rechtsverkeer gebruikt heeft gemaakt van valse of vervalste documenten
- Geen vaste woon- of verblijfsplaats heeft
- Niet beschikt over voldoende middelen van bestaan
- Arbeid heeft verricht in strijd met de Wet arbeid vreemdelingen
- Verdacht is van enig misdrijf dan wel daarvoor is veroordeeld; of
- Tot ongewenst vreemdeling is verklaard of tegen hem een inreisverbod is uitgevaardigd met toepassing van artikel 66a, zevende lid Vw (dit betreft misdrijf).

Om een vreemdeling in bewaring te stellen moet worden voldaan aan meer dan één feit of omstandigheden in bovenstaande lijst (artikel 5.1 lid 2 Vb). De eisen die gesteld zijn als voorwaarde om iemand in vreemdelingenbewaring te plaatsen, hebben grote gevolgen voor onuitzetbaren. Dit zal in het hoofdstuk negen aan de orde komen.

Hoofdstuk 9 Verloop van de uitzetting

In dit hoofdstuk zal aanbod komen hoe de uitzetting verloopt en welke organisaties hiermee betrokken zijn.

Zoals in het vorige hoofdstuk is besproken betekent uitzetting het uitzetten van vreemdelingen met de sterke arm. De organisatie die de uitzetting uitvoert is de DT&V. Zij zijn sinds 1 januari 2007 operationeel. Zij bevorderen, organiseren en realiseren het daadwerkelijk vertrek uit Nederland van vreemdelingen zonder verblijfsrecht. Voorop staat dat de vreemdeling zelfstandig probeert Nederland te verlaten. Ook wordt van de vreemdeling verwacht dat hij zich inspant om reisdocumenten te vergaren als hij nog in afwachting is van de rechtelijke procedure. Doet hij dit niet kan de DT&V gedwongen vertrek realiseren (artikel A1/3 Vc). De missie van DT&V luidt als volgt:

De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) regisseert het daadwerkelijke vertrek van vreemdelingen die geen recht hebben op verblijf in Nederland. Als professionele uitvoerder van het terugkeerbeleid van de regering neemt de DT&V het voortouw om het vertrek voorspoedig, zorgvuldig en waardig te laten verlopen. In goede samenwerking met alle andere betrokken overheidsdiensten en maatschappelijke organisaties. DT&V staat daarbij voor een transparante en humane werkwijze, met respect voor de vreemdeling. Zo levert de DT&V een bijdrage aan veiligheid, maatschappelijk evenwicht en het instant houden van een breed draagvlak voor een open en gastvrij Nederland.⁵⁵

Zodra de eerste negatieve beschikking op de verblijfsvergunning aanvraag binnen is, komt de DT&V in beeld. Het maakt daarbij niet uit of er beroep is ingesteld, de vreemdeling wordt in zijn rechtmatig verblijf alvast voorbereid wat hem te wachten staat als hij Nederland dient te verlaten. Er zal na de negatieve beschikking een gesprek zijn met DT&V waar de vreemdeling voornamelijk wordt geïnformeerd. Tevens wordt van de vreemdeling verwacht dat hij meewerkt aan de voorbereidingen zoals documenten opvragen bij familieleden in het land van herkomst. Het doel van dit eerste gesprek is dat de vreemdeling indien hij onrechtmatig verblijf in Nederland is zo snel mogelijk kan vertrekken of uitgezet kan worden uit Nederland (artikel A4/2.2 Vc).

Uitzettingsproces

Tijdens het gehele proces blijven de IND en de DT&V actief contact houden over de verblijfsstatus. Als eerste krijgt de DT&V het overdrachtdossier van de vreemdeling die onrechtmatig in Nederland verblijft van de IND, Vreemdelingenpolitie (VP) of Koninklijke Marechaussee (Kmar). Vervolgens stelt de DT&V met de informatie die eerder door de IND is gegeven een vertrekdossier op. In het vertrekdossier staan gegevens zoals de identiteit en nationaliteit. Tevens wordt er informatie toegevoegd zoals rapportages van gesprekken met de vreemdeling, informatie over het aanvragen van een reisdocument etc.

---

⁵⁵ Brief van DT&V aan Vluchtelingenwerk over de uitleg over DT&V, 26 januari 2007

Als in het vertrekdossier voldoende informatie zit over de cliënt om te bepalen of hij uitgezet kan worden, wordt er een vertrekplan opgesteld. Het plan wordt samen met de vreemdeling vastgesteld. Er wordt besproken welke activiteiten de DT&V doet en welke activiteiten de vreemdeling moet verrichten in een vertrekgesprek. Tevens wordt in dit vertrekgesprek de vreemdeling gemotiveerd om terug te keren, bij voorkeur op vrijwillige basis met behulp van de organisatie Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Na dit gesprek wordt er een aanvullend identiteitsonderzoek uitgevoerd. Door de identiteit en nationaliteit vast te stellen kan de DT&V beoordelen naar welk land de vreemdeling uitgezet kan worden als hij geen identiteitspapieren heeft. Naar aanleiding van het onderzoek wordt gekeken welke vertrekmogelijkheden de vreemdeling heeft. Er wordt nu gekeken naar welk land hij uitgezet kan worden, omdat het ook kan zijn dat de vreemdeling naar een ander land dan zijn geboorteland kan worden uitgezet, bijvoorbeeld omdat hij daar eerder heeft verbleven. Ook kan het zijn dat er een ander EU-land verantwoordelijk is over de asielaanvraag door de Dublin verordening. Dit is besproken in hoofdstuk 1.

Indien de vreemdeling niet beschikt over een reisdocument dient hijzelf een reisdocument aan te vragen bij de diplomatieke vertegenwoordiging van zijn land. Indien dit niet lukt, vraagt de DT&V een Laissez Passer aan. Na deze aanvraag organiseert de DT&V een presentatie over de vreemdeling. Deze presentatie wordt gedaan voor de diplomatieke vertegenwoordiging van het land waarbij de Laissez Passer is aangevraagd. Presenteren betekent dat een asielzoeker schriftelijk of in persoon wordt 'gepresenteerd' bij de diplomatieke vertegenwoordiging. Het doel van deze presentatie is dat de diplomatieke vertegenwoordiging de identiteit en nationaliteit vaststelt waarna er een laissez passer kan worden verstrekt. Een laissez passer is een tijdelijk reisdocument. Er mag in geen geval informatie over de reden van asielaanvraag aan de diplomatieke verantwoording worden verstrekt. Ook mogen zij niet op de hoogte worden gesteld over het feit dat de vreemdeling een asielaanvraag heeft ingediend. Het enige wat in de presentatie gezegd mag worden is dat de vreemdeling onrechtmatig in Nederland verblijft waardoor hij Nederland dient te verlaten. Dit wordt tevens aan de vreemdeling medegedeeld, hij hoeft dus niet de vragen van de diplomatieke verantwoording te beantwoorden die gaan over een eventuele aanvraag verblijfsvergunning (artikel A4/4.1 Vc). Indien de laissez passer wordt toegewezen kan de vreemdeling feitelijk worden uitgezet.

Als laatste wordt het vertrekdossier gesloten en gearchiveerd.⁵⁶ Ongeveer iedere maand toetst de rechter of de DT&V zich genoeg inspant om de vreemdeling uit te zetten. Als de rechter oordeelt dat er te weinig voortgang in de uitzetting wordt geboekt kan hij besluiten om de vreemdelingenbewaring op te heffen.⁵⁷ Echter vallen de vreemdelingen dan in een gat want ze hebben geen recht op opvang.

---

⁵⁶Dienst terugkeer en vertrek, *werkwijze* < <http://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/werkwijze/>>

⁵⁷ IOM, *DJI detentieplatform in Zaandam: De praktijk van vreemdelingenbewaring*

<[\[http://www.iom-nederland.nl/Configuratie/Homepage/Over_IOM/IOM_in_Nederland/Publicaties/Kwartaalblad_Migratie_Info/Migratie_Info_2008/Migratie_Info_2008_nr_2_Vreemdelingenbewaring/DJI_detentieplatform_in_Zaandam_De_praktijk_van_vreemdelingenbewaring\]\(http://www.iom-nederland.nl/Configuratie/Homepage/Over_IOM/IOM_in_Nederland/Publicaties/Kwartaalblad_Migratie_Info/Migratie_Info_2008/Migratie_Info_2008_nr_2_Vreemdelingenbewaring/DJI_detentieplatform_in_Zaandam_De_praktijk_van_vreemdelingenbewaring\)>](http://www.iom-</p></div><div data-bbox=)

Voorwaarden

Naar aanleiding van bovengenoemde uitleg wordt duidelijk dat de uitzetting van een vreemdeling een ingewikkeld proces is. In dit proces kunnen dingen misgaan waardoor de vreemdeling onuitzetbaar is. In dit onderzoek beperken wij ons tot vreemdelingen die praktisch onuitzetbaar zijn. Om een vreemdeling uit te zetten moet dus aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- De identiteit en land van herkomst moeten worden vastgesteld
- Land van herkomst moet de vreemdeling erkennen
- Een Laissez Passer wordt aangevraagd (tijdelijk reisdocument)
- De (vlieg)reis moet worden geregeld
- De vreemdeling moet veilig in het vliegtuig komen
- De grensbewaking in het land van herkomst moet de vreemdeling werkelijk toegang verlenen.⁵⁸

Indien er aan een van deze voorwaarden niet kan worden voldaan wordt de vreemdeling onuitzetbaar. Dit zal in het volgende hoofdstuk behandeld worden.

---

⁵⁸ Humanistisch verbond, *Onuitzetbaar, en dan?* 15 juni 2010
<<http://www.humanistischverbond.nl/dossiers/mensenrechten/menswaardigvreemdelingenbeleid/onuitzetbaren>>

Hoofdstuk 10 Onuitzetbaren

Een uitgeprocedeerde asielzoeker kan door verschillende redenen niet worden uitgezet. Als eerste een voorbeeld van het verhaal van Vera Filatova, een onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoeker afkomstig uit het voormalige Kirgizische Socialistische Sovjetrepubliek.

Vera Filatova, geboren in 1960, trouwt een Russische militair en verhuist naar Letland. Van hem krijgt ze een zoon maar op eens is haar man verdwenen. Wat er met hem is gebeurd is onbekend.

Uit angst is ze gevlucht en probeerde in Kirgizië een paspoort te krijgen, haar geboorteland. Maar doordat haar moeder een Russische was, en zij getrouwd was met een militair kon ze dit niet krijgen. Vervolgens is ze naar Rusland gegaan om daar een Russisch paspoort aan te vragen. Deze kreeg ze niet omdat ze een Kirgizische vader had en aldaar geboren is.

In 2000 komt ze in Nederland aan en begint een asielpcedure. Deze wordt afgewezen waarna ze illegaal verder leeft. Ze komt in de gedwongen prostitutie om geld te verdienen en in 2006 wordt ze opgepakt omdat ze met alcohol achter het stuur zat en niet in het bezit was van een rijbewijs. Ze werd in vreemdelingendetentie gezet waarna de Nederlandse overheid een eenmalige laissez-passer heeft proberen aan te vragen. De Nederlandse overheid loopt tegen hetzelfde aan als Vera Filatova; deze laissez-passer wordt door geen land afgegeven. Vervolgens wordt ze op straat gezet doordat ze niet langer in vreemdelingendetentie mocht zitten. Vlak daarna heeft ze zelfmoord gepleegd.⁵⁹

In het verhaal van Vera Filatova kunnen er geen reisdocumenten afgegeven worden en is het praktisch niet mogelijk om naar Rusland of Kirgizië af te reizen. Ook kan het zo zijn dat de identiteit van een vreemdeling niet is vast te stellen zonder documenten. Dit kan doordat de vreemdeling de informatie achterhoudt, de familie in het land van herkomst de documenten niet op kunnen sturen of de bevolkingsadministratie in het land van herkomst is slecht geregeld. Het is moeilijk om cijfers te vinden over het aantal onuitzetbare vreemdelingen in Nederland. Naar schatting van het humanistisch verbond zijn er tussen de 35.000 en 60.000 onuitzetbaren in Nederland.⁶⁰ Minister Leers zegt dat ongeveer 48% van de illegalen niet uitgezet kunnen worden.⁶¹ Tevens kunnen de uitgeprocedeerde asielzoekers door hun illegaliteit opgepakt worden en in vreemdelingendetentie geplaatst worden. Veel gevallen van de onuitzetbaren eindigen met klinkeren. Klinkeren is het plotseling op straat worden gezet zonder papieren, zonder geld. Alleen met een vuilniszak met bezittingen. Het enige dat wordt meegegeven is een brief waarin staat dat de asielzoeker Nederland binnen 24 uur dient te verlaten.

Drie partijen

In vorig hoofdstuk is besproken hoe de uitzetting in zijn werk gaat. Van de vreemdeling moet in ieder geval de identiteit bekend zijn en het land van herkomst moet hem erkennen. Indien dit niet het geval is, kan er geen uitzetting plaatsvinden. Dat deze twee componenten niet

---

⁵⁹ Trouw, *Vera Filatova 1960-2007*, 19 september 2007

⁶⁰ Humanistisch verbond, *Onuitzetbaar, en dan?* 15 juni 2010

<<http://www.humanistischverbond.nl/dossiers/mensenrechten/menswaardigvreemdelingenbeleid/onuitzetbaren>>

⁶¹ Humanistisch Verbond, *Brief aan commissie immigratie en asiel*, 11 november 2011

<<http://www.humanistischverbond.nl/doc/briefaancommissieimmigratieenasiel.pdf>>

vastgesteld kunnen worden kan vele redenen hebben. In de meeste landen is de bevolkingsadministratie niet zo goed geregeld als in Nederland waardoor het land van herkomst de vreemdeling niet accepteert als burger. Ook kan de vreemdeling zelf informatie achterhouden, omdat hij niet uitgezet wil worden naar het land van herkomst. Dit kan zijn omdat zij ervan overtuigd zijn dat zij gevaar lopen bij terugkeer, maar dat de Nederlandse overheid dit ongeloofwaardig acht.⁶²

Er zijn dus drie aspecten die de onuitzetbaarheid van de vreemdeling definitief kunnen maken: het tekort aan medewerking van de autoriteiten in het land van herkomst, het tekort aan inspanningen van de DT&V en het tekort aan inspanningen van de uitgeprocedeerde asielzoeker zelf.

Gevolg

Het gevolg van onuitzetbaarheid is dat zij illegaal zijn. Illegaliteit is strafbaar indien er een inreisverbod is opgelegd. Voor onuitzetbaren zal in het in de praktijk zo zijn dat zij een inreisverbod krijgen, omdat zij niet kunnen voldoen aan de eis om Nederland binnen het gestelde vertrektermijn te verlaten. Door deze illegaliteit kunnen zij in strafrechtelijke detentie worden geplaatst, omdat in praktijk de uitgeprocedeerde asielzoeker de boete die hij opgelegd krijgt door het inreisverbod niet kan betalen. Indien aannemelijk wordt geacht dat de uitgeprocedeerde asielzoeker een gevaar vormt voor de openbare orde of nationale veiligheid begaat hij een misdrijf door illegaal te zijn, waardoor hij een strafblad oploopt. Door dit strafblad wordt de kans op een verblijfsvergunning verkleind tot een minimum voor de onuitzetbare, om ooit nog een verblijfsvergunning te kunnen krijgen.

Naast de strafrechtelijke detentie kan de uitgeprocedeerde asielzoeker tevens in vreemdelingrechtelijke detentie worden geplaatst. In hoofdstuk 7 is behandeld wanneer een vreemdeling in bewaring mag worden gesteld. Voor onuitzetbaren zijn de eisen zoals geen vaste woon- of verblijfplaats en het niet beschikken over voldoende middelen van bestaan, van toepassing. Zij kunnen dus, naast dat zij strafrechtelijk in de gevangenis kunnen worden gedetineerd, tevens in vreemdelingendetentie terecht komen. Als zij uit vreemdelingendetentie mogen, worden ze op straat gezet met een brief dat zij Nederland binnen 24 uur dienen te verlaten. Dit wordt klinkeren genoemd. Er wordt hierdoor tevens een groot beroep gedaan op de detentiecapaciteit.

Ook is het voor de psychische gesteldheid van de uitgeprocedeerde asielzoekers slecht, het gevolg is dat zij zich marginaliseren. Het proces van marginaliseren kan criminaliteit tot gevolg hebben, wat niet bevorderend is voor de Nederlandse samenleving.⁶³

Het huidige vreemdelingenbeleid heeft dus een ongewenst effect: de uitgeprocedeerde asielzoekers kunnen niet terug naar het land van herkomst, maar mogen niet in Nederland blijven. Het is een machteloze situatie. Hoe kan het zijn dat Nederland hier niet op anticipeert? Waar moet de uitgeprocedeerde asielzoeker heen?

---

⁶² Humanistisch verbond, *onuitzetbaar*, november 2010
< http://www.humanistischverbond.nl/doc/actueel/U117084_Onuitzetbaar_DEF_LR2.pdf>

⁶³ Humanistisch Verbond, *Brief aan commissie immigratie en asiel*, 11 november 2011
<<<http://www.humanistischverbond.nl/doc/briefaancommissieimmigratieenasiel.pdf>>>

Filosofen

Naar aanleiding van de onuitzetbaarheid van uitgeprocedeerde asielzoekers hebben een aantal filosofen over dit onderwerp iets betoogd. Er zullen drie filosofen aan het licht komen. Nanda Oudejans en Marieke Borren inspireren zich beiden door de filosoof Hannah Arendt en vertellen ook veel over haar visie. Hannah Arendt was een joodse vrouw. In 1933 is zij gevlucht naar Parijs door de oorlog. Later is ze naar New York gevlucht. Zij is 19 jaar stateeloos geweest. Als filosoof heeft zij veel geschreven over terreur en totalitarisme. Ook speelde bij haar de vraag: wat is de zin van politiek? Daarnaast was zij een van de eerste filosofen die zich met de problematiek rondom de illegalen bezighield.

Als eerste wordt aan de hand van het televisieprogramma 'durf te denken' de visie van de filosoof Nanda Oudejans belicht. Zij vertelt tevens over Hannah Arendt in dit programma. Vervolgens wordt de visie van de filosoof Marieke Borren besproken naar aanleiding van het betoog wat zij heeft geschreven: wie en waar is de onuitzetbare? Ook vertelt zij over Hannah Arendt in haar betoog.

Nanda Oudejans (1978 – heden) en filosoof Hannah Arendt (1906 – 1975)

In 1950 betoogt Hannah Arendt dat de wereld geen idee heeft hoe om te gaan met vreemdelingen. In 1951 komt het vluchtelingenverdrag. In dit verdrag worden er rechten toegekend aan de vreemdelingen, maar de angst hierbij is dat de vreemdelingen hierdoor deel gaan nemen aan de samenleving. Zij gaan werken, leren de taal en bouwen hun eigen leven opnieuw op. De politieke angel hierbij is dat dit betekent dat de vreemdelingen misschien voor altijd blijven en niet meer terug willen. De belangrijkste bepaling uit het vluchtelingenverdrag lijkt de bepaling dat niemand terug mag keren naar een land waar het onveilig is, echter worden de verdere rechten vergeten. Tevens bekritiseert zij de definitie van het asielverzoek: als een vreemdeling asiel aanvraagt vraagt hij om bescherming. Hannah Arendt bekritiseert dit als volgt:

'Wanneer je denkt dat je ermee wekomt door vluchtelingen alleen te beschermen door veiligheid te bieden, heb je niet begrepen wat de ellendige situatie is waar de vreemdeling zich in bevindt. De situatie waarin zij zich bevinden is dat zij moeten vluchten uit hun land van herkomst. Zij verliezen de bescherming van de staat waardoor ze gedwongen buiten de grenzen van het recht leven. Wie buiten de grenzen van het recht leeft, wie niet beschermd wordt door het recht, is nergens in deze wereld. Een vreemdeling raakt dus alles en iedereen kwijt. Hij heeft geen recht meer op een plek waar hij zichzelf is en waar hij ertoe doet. Op het moment dat een vreemdeling naar Nederland komt vraagt hij dus niet alleen om bescherming maar ook om een eigen plek.'

Hannah Arendt heeft kritische gedachten over vluchtelingen die eigenlijk niet hier horen maar uiteindelijk terug moeten, zij vindt dit vals. Zij betoogt dat indien iemand zegt dat vreemdelingen niet hier maar daar horen, diegene eigenlijk zegt: vreemdelingen horen niet hier, waar maakt niet uit.

Daarnaast is Hannah Arendt kritisch op de staatlozen, aangezien ze zelf ook 19 jaar stateeloos is geweest. De wet maakt een onderscheid tussen het begrip staatloos en vreemdelingen. Hannah Arendt laat zien dat het verschil niet zo strikt is dan de politiek zou willen. Bij een stateelozen is het duidelijk wat het dilemma is: een stateelozen heeft geen staat die hem beschermt, heeft geen eigen plek. De grootste vraag die een stateelozen heeft is: waar heb ik recht om te leven? Dit geldt tevens voor een vreemdeling.

Het probleem hierbij is dat wij er vanuit gaan dat de vluchtelingen horen waar zij vandaan komen. Hierbij ontkennen we de fundamentele en menselijke rechten over waar zij het recht hebben om te leven. Door mensen geen rechtsbescherming te geven, maak je mensen overbodig.

Zoals is benoemd bekritiseert Nanda Oudejans het huidige vreemdelingenbeleid. Zij bespreekt ook veelal de theorie van Hannah Arendt. Ook is zij bezig met de problematiek rondom de onuitzetbaren. In het huidige vreemdelingenbeleid wordt er voornamelijk gefocust om vreemdelingen terug naar het land van herkomst te sturen. De onuitzetbaren zijn dit niet. Om te voorkomen dat er onuitzetbaren naar Nederland komen wordt er bescherming geboden in het land van herkomst, echter komt dit erop neer dat vreemdelingen in kampen moeten wonen. De gemiddelde duur van het verblijf op een kamp is 17 jaar. Het leven van de vreemdeling staat daar stil. Daarnaast zijn de mensenrechten niet te waarborgen in de kampen.

Tevens trekt zij een vergelijking over de onuitzetbaren en hetgeen wat Hannah Arendt over de staatlozen heeft gezegd. Voor de onuitzetbaren is de voornaamste vraag: waar heb ik het recht om te leven? Doordat de politiek niet op deze vraag anticipeert ontstaat er een nieuwe generatie staatlozen. Dit geldt tevens voor onuitzetbaren.

Daarnaast betoogt Nanda Oudejans dat vreemdelingen continu in beweging zijn. Zij bekritiseert het woord 'beweging', aangezien het geen vrijheid van beweging betreft doordat zij zich nergens mogen vestigen.⁶⁴

Filosoof Marieke Borren (1974 – heden) en Hannah Arendt (1906 – 1975)

Marieke Borren laat zich inspireren door Hannah Arendt, door hetgeen wat zij heeft geschreven te vergelijken met de tegenwoordige situatie. In haar stuk 'Wie en waar is de onuitzetbare?' laat zij haar visie zien vanuit een politiek-filosofisch perspectief. Zij maakt duidelijk wie een onuitzetbare is. Het is een illegaal die uitzetklaar is, maar niet uitzetbaar is.

'Mijn uitgangspunt is dat achter de onhoudbare situatie van de onuitzetbare een principiële en moeilijk oplosbare spanning schuil gaat tussen twee normatieve principes, namelijk die tussen enerzijds universele mensenrechten en anderzijds nationale soevereiniteit, het principe waarop de moderne natiestaat is gebaseerd.'

Als eerste de politieke context. Dit heeft te maken met bovenstaand citaat. Het dilemma bestaat uit het natiesysteem en de mensenrechtenverklaringen, zoals Hannah Arendt dit rond 1950 tevens heeft betoogd. Beiden zijn belangrijke begrippen. Maar door teveel mensenrechtenverklaringen aan te nemen, worden de vreemdelingen burgers, wat een

---

⁶⁴ Ned 2, *durf te denken*, 19 november 2011

gevaar is voor de natiestaat. Hannah Arendt noemt twee aspecten hierin: het samenvallen van de mensenrechten en burgerrechten en het samenvallen van burgerschap en nationaliteit.

Samenvallen van de mensenrechten en burgerrechten

Alle mensenrechtenverklaringen zijn zo bedoeld dat de mensenrechten universeel en natuurlijk zijn: 'iets waarover elk mens automatisch beschikt bij zijn of haar geboorte, onafhankelijk van de toevallige omstandigheden van die geboorte (bijvoorbeeld ouders, grondgebied etc.)'. Arendt is van mening dat dit niet uitvoerbaar is doordat het geen natuurlijke rechten betreft, immers: als het natuurlijke rechten betreft, waarom moet voor deze rechten dan politieke verantwoordelijkheid genomen worden? Een natuurlijk recht kan per definitie niet afgenomen worden en hoeven dus niet gewaarborgd te worden. Als gevolg hiervan werden de mensenrechten na de Franse revolutie ingevuld doordat iemand van een bepaalde nationaliteit of van een bepaald volk afstamde. Hierdoor veranderde de mensenrechten naar burgerrechten. Burgerrechten waren volgens Arendt rechten die afdwingbaar zijn door de natiestaat ten aanzien van de burgers op het grondgebied. Alle Fransen beschikten dus over die mensenrechten/burgerrechten. Het probleem dat hierbij aan het licht kwam was de groep die geen burgers waren: de staatlozen.

Het samenvallen van het burgerschap en de nationaliteit

Arendt betoogde dat de natiestaat alleen die mensen als burgers zag die op het grondgebied van de staat waren geboren of geboren uit de ouders die burgers zijn van de staat. De mensenrechten kunnen dus alleen gewaarborgd worden door burgerrechten en de burgerrechten kunnen verkregen worden door de mensen die in de staat geboren zijn of de ouders van het kind zijn geboren in de staat. Hierdoor kunnen illegalen nauwelijks aanspraak maken op mensenrechten.

Marieke Borren noemt daarnaast nog drie kenmerken van de situatie waarin onuitzetbaren zich verkeren: rechteloos, thuisloos en de mens zonder meer. Met het laatste bedoelt zij iemand die is gereduceerd tot naakt leven.

Rechteloos: Doordat zij geen burgerrechten hebben, kunnen de mensenrechten ook niet worden gewaarborgd.

Thuisloos: De onuitzetbare vreemdeling heeft geen thuis meer omdat niemand hem als burger beschouwd. Arendt spreekt van staatlozen, dit is bij onuitzetbaren niet het geval. Een staatloze is een persoon die door geen enkele staat krachtens diens wetgeving als onderdaan wordt beschouwd (artikel 1 lid f Rijkswet op Nederlandschap). De onuitzetbare heeft daarentegen veelal wel een nationaliteit maar het kan dat hij niet geaccepteerd wordt in zijn land van herkomst. Dit lijkt een groot verschil, echter de nationaliteit van de onuitzetbare is niet meer effectief doordat zijn land van herkomst hem geen bescherming meer biedt.

Mens zonder meer: De onuitzetbaren zijn wel degelijk nog mensen, maar zonder rechten. Hierdoor zijn het ontblote mensen, mensen zonder meer.

De onuitzetbaren leven dus tussen het recht in. Zij krijgen geen burgerrechten waardoor de mensenrechten niet kunnen worden gewaarborgd. De politiek wil de vreemdeling zo snel

mogelijk uitzetten. Ook riskeert de onuitzetbare om opgepakt te worden en in detentie te worden gezet.⁶⁵

---

⁶⁵ Humanistisch Verbond, *Marieke Borren: Wie en waar is de onuitzetbare?*, 24 januari 2012
< <http://www.humanistischverbond.nl/doc/lezingmarieke.pdf> >

Hoofdstuk 11 Eventuele verbeteringen uitzettingsbeleid

In vorige hoofdstukken is de problematiek rondom de uitzetting aan het licht gekomen voor onuitzetbare asielzoekers. In dit hoofdstuk zal worden bekeken of er eventueel iets verbeterd kan worden zodat de uitgeprocedeerde asielzoekers uitzetbaar worden. Dit zal in twee fases behandeld worden. Als eerste wordt gekeken naar het uitzettingsproces, vervolgens naar de vreemdelingendetentie.

Uitzettingsproces

Het uitzettingsproces is een politiek gevoelig onderwerp. Dit is bijvoorbeeld te merken aan de websites rijksoverheid.nl en dienstterugkeerenvertrek.nl. Op deze overheidssites wordt rooskleurige informatie gegeven. Er wordt bijvoorbeeld nergens of de site besproken dat slechts 48 proces van alle illegale vreemdelingen uitgezet kunnen worden.⁶⁶

Daarnaast is het moeilijk om te bepalen of er eventueel iets kan veranderen aan het uitzettingsproces. Zoals een van de medewerkers van de DT&V betoogt op 16 april 2011:

'We doen ons best om het zo humaan mogelijk te houden. Maar als ze echt niet willen, kun je niet veel. De eerste die uitvindt hoe je mensen echt humaan kunt terugsturen moet een standbeeld krijgen'.⁶⁷

Indien de eisen voor het uitzettingsproces versoepeld worden, zodat uitgeprocedeerde asielzoekers makkelijker Nederland kunnen verlaten, komt de humaniteit in gevaar. Als een uitgeprocedeerde asielzoeker niet geaccepteerd wordt door het land waar de uitzetting naar geschiedt, is die persoon illegaal in dat land. Hierdoor kan hij dus geen rechten krijgen.

Daarnaast is de uitzetting van uitgeprocedeerde asielzoekers een lastig onderwerp omdat de asielzoekers die niet uit Nederland willen vertrekken het uitzettingsproces kunnen saboteren door bijvoorbeeld expres reisdocumenten kwijt te raken, geen reisdocumenten bij familie op te vragen et cetera. Het is daarbij moeilijk om de waarheid te achterhalen of het uitzettingsproces expres wordt tegengehouden of dat dit gebeurt zonder toedoen van de uitgeprocedeerde asielzoeker.

Detentie

Aan de detentie daarentegen kan wel degelijk iets veranderen. Het is begrijpelijk dat vreemdelingen in detentie kunnen worden geplaatst zodat zij beschikbaar zijn voor uitzetting. Echter is het onbegrijpelijk en inhumain om de vreemdeling op straat te zetten en te verwachten dat hij binnen 24 uur Nederland verlaat terwijl hij onuitzetbaar is.

Als eerste moet onder ogen worden gezien dat de vreemdelingendetentie een ingrijpende maatregel is. In Nederland wordt vreemdelingendetentie niet opgelegd in het uiterste geval, maar is het veelal een standaardprocedure om vreemdelingen af te schikken om illegaal in Nederland te verblijven. Het is dus geen uiterst redmiddel. Er zou eerst naar minder

---

⁶⁶ Humanistisch Verbond, *Brief aan commissie immigratie en asiel*, 11 november 2011
<<http://www.humanistischverbond.nl/doc/briefaancommissieimmigratieenasiel.pdf>>

⁶⁷ Volkskrant, *De uitvoerders van het enkeltje Bagdad*, 16 april 2011

ingrijpende opties gekeken moeten worden, voordat naar het uiterste middel wordt gegrepen.⁶⁸

Daarnaast wordt het probleem rondom de onuitzetbare vreemdeling in beperkte mate erkend. Volgens de DT&V zijn er geen landen die niet structureel meewerken aan de terugkeer van de uitgeprocedeerde asielzoeker naar dit land.⁶⁹ In de praktijk zijn hier echter wel problemen mee doordat de samenwerking moeizaam verloopt. De directeur van INLIA betoogt dat er 36 landen zijn waar Nederland moeilijk tot niet naar kunnen uitzetten.⁷⁰ Indien blijkt dat de vreemdeling onuitzetbaar is door toedoen van de organisaties (zoals een ambassade) moet de vreemdeling niet keer op keer in bewaring worden gesteld. Doordat de illegalen een angst hebben om in detentie te worden geplaatst, wordt de kans groter dat zij zich aan de toezicht zullen onttrekken. Voor de vreemdelingendetentie heeft Amnesty International nagedacht over vervangende opties, deze opties komen tevens voort uit vergelijkingen hoe andere landen de problematiek aanpakken. Amnesty International raadt aan om het tweesporentraject in te voeren zoals dit in Australië, Zweden en België wordt gebruikt. Het tweesporentraject houdt in dat de asielzoeker bij binnenkomst een casemanagement aangewezen krijgt. De asielzoeker wordt bewust gemaakt van de twee opties: een verblijfsvergunning of vertrek. De casemanagers blijven de hele verblijfsprocedure gekoppeld aan de cliënt, ook nadat de cliënt geen verblijfsrecht meer heeft. Door deze werkwijze ontstaat er een vertrouwensband tussen de asielzoeker en de casemanager.⁷¹ In Nederland is het tegengestelde aan de orde. Zoals al is besproken worden in Nederland een aantal gesprekken gevoerd, al na de eerste afwijzing van het asielverzoek. Er wordt hier gepraat over vrijwillige terugkeer waardoor hier geen tweesporentraject wordt gevolgd: er wordt niet gepraat over een eventueel legaal verblijf. Ook is er een verschil in het begrip vreemdelingendetentie tussen Nederland en Australië en Zweden. In Australië en Zweden hebben de detentiecentra geen cellen, maar is het een open ruimte waardoor het minder als een gevangenis aanvoelt. Een ander verschil tussen landen is dat in Nederland vreemdelingen worden uitgesloten van activiteiten die zijn gericht op resocialisatie. Een voorbeeld van een activiteit in het kader van resocialisatie is het verrichten van arbeid of het volgen van onderwijs. Er zijn slechts enkele activiteiten waar vreemdelingen wel aan mogen deelnemen.⁷² In Zweden, Australië en het Verenigd Koninkrijk zijn er meer activiteiten mogelijk. In het Verenigd Koninkrijk zijn de detentiecentra verplicht om minstens 25 uur per week educatie aan te bieden.

De uitgeprocedeerde asielzoekers zullen zich blijven verzetten tegen de uitzetting indien zij het gevoel hebben dat zij niet veilig zijn in het land waar zij terug worden gestuurd. De uitgeprocedeerde asielzoekers hebben hier meer psychologische begeleiding in nodig. Dit is

---

⁶⁸ Amnesty International, *vreemdelingendetentie in Nederland: het moet en kan anders*, oktober 2011
<http://www.amnesty.nl/sites/default/files/public/1110_vreemdelingendet.pdf>

⁶⁹ Brief van de minister Immigratie en Asiel aan de voorzitter van de Tweede Kamer, nr. 1436, 1 juli 2011

⁷⁰ EO, *Het zwerfende bestaan van 'de onuitzetbare'*, 9 juni 2011

⁷¹ Amnesty International, *vreemdelingendetentie in Nederland: het moet en kans anders*, oktober 2011
<http://www.amnesty.nl/sites/default/files/public/1110_vreemdelingendet.pdf>

⁷² Inspectie van Sanctietoepassing, *de tenuitvoerlegging van vreemdelingenbewaring*, september 2010
< [http://www.ist.nl/images/J-4656_ISt_BwMeter%20inspectierapport%20vreemdelingen%20bewaring%20\(repro%20versie\)_tcm56-311720.pdf](http://www.ist.nl/images/J-4656_ISt_BwMeter%20inspectierapport%20vreemdelingen%20bewaring%20(repro%20versie)_tcm56-311720.pdf)>

alleen het geval indien blijkt dat de uitgeprocedeerde asielzoeker door eigen toedoen onuitzetbaar is.⁷³

Al met al liggen de veranderingen om het uitzettingsbeleid te veranderen niet bij de uitzetting zelf, maar in het proces vooraf aan de uitzetting. Het moet niet mogelijk zijn dat uitgeprocedeerde asielzoekers geklinkerd worden op straat. Daarnaast moeten de uitgeprocedeerde asielzoekers niet behandeld worden als strafrechtelijke gedetineerden maar kan Nederland nog het een en ander leren van andere landen.

---

⁷³ Amnesty International, *vreemdelingendetentie in Nederland: het moet en kans anders*, oktober 2011
<http://www.amnesty.nl/sites/default/files/public/1110_vreemdelingendet.pdf>

Samenvatting

In dit hoofdstuk zullen we kort uiteenzetten wat de kernpunten per aspect zijn. Een uitgeprocedeerde asielzoeker is onrechtmatig in Nederland als hij geen recht heeft op een verblijfsvergunning of niet in afwachting is op de aanvraag van een verblijfsvergunning. Het is voor de uitgeprocedeerde asielzoeker niet mogelijk om nogmaals asiel aan te vragen in een ander EU land. Deze afspraak is opgenomen in de Dublin-verordening.

Opvang

Het COA heeft de taak om de opvang voor asielzoekers in een opvangvoorziening te regelen. Het recht dat een asielzoeker heeft op opvang eindigt als de asielaanvraag is afgewezen en de vertrektermijn is verstreken. Nadat het recht op opvang door het COA eindigt is de enige mogelijkheid voor opvang aan uitgeprocedeerde asielzoekers noodopvang.

Op 25 mei 2007 is er een bestuursakkoord overeengekomen tussen de overheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). In dit bestuursakkoord is afgesproken dat alle gemeenten uiterlijk eind 2009 noodopvang en de financiering hiervan zullen beëindigen. Veel gemeenten ontdekten dat noodopvang toch onmisbaar is in een gemeente. Noodopvang organisaties worden gesubsidieerd door gemeenten.

SNDVU is de enige organisatie in Utrecht die zich bezig houdt met het aanbieden van noodopvang aan asiel gerelateerde vreemdelingen. SNDVU biedt financiële ondersteuning, sociale ondersteuning, juridische ondersteuning en opvang. Om in aanmerking te komen voor de noodopvang gelden een aantal criteria zoals regiogebondenheid, perspectief of een schrijnende situatie. In een gesprek met de uitgeprocedeerde asielzoeker wordt er gekeken of hij voldoet aan de eisen van stichting. Mocht dit het geval zijn en wil SNDVU de uitgeprocedeerde asielzoeker hulp aanbieden moeten ze een verzoek indienen bij INLIA. INLIA beoordeeld vervolgens de dossiers naar aanleiding van een aantal criteria.

- De vreemdeling moet verstoken zijn van voorzieningen van COA;
- De vreemdeling moet actief en controleerbaar meewerken aan hun vertrek;
- Vreemdelingen voor wie het voor het gemeentebestuur op humanitaire gronden onacceptabel is dat zij geen opvang hebben.

Als INLIA toestemming heeft gegeven wordt er een verzoek ingediend bij de desbetreffende gemeente om de noodopvang te mogen verlenen. Het criteria perspectief en actief en controleerbaar meewerken aan hun vertrek vindt SNDVU erg belangrijk. Het gaat bij de stichting niet alleen om het aanbieden van noodopvang maar ook om het creëren van een toekomstperspectief. Een uitgeprocedeerde asielzoeker die niet aan bovengenoemde criteria voldoet kan dus niet in aanmerking komen voor noodopvang en moet daarom op straat leven.

Procedure buiten schuld

Het uitgangspunt van het terugkeerbeleid is dat alle vreemdelingen terug kunnen keren naar het land van herkomst. In de praktijk is dit niet altijd het geval. Er zijn situaties waarin een vreemdeling buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken omdat hij bijvoorbeeld niet in bezit kan komen van de juiste reisdocumenten. Hiervoor is de buiten schuld verblijfsvergunning in het leven geroepen waardoor uitgeprocedeerde asielzoekers alsnog in aanmerking kunnen komen voor een verblijfsvergunning. Om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld moet aan vijf voorwaarden worden voldaan.

1. De vreemdeling heeft zelfstandig geprobeerd zijn vertrek te realiseren.
2. De vreemdeling heeft zich gewend tot de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) voor facilitering van zijn vertrek.
3. De vreemdeling heeft verzocht om bemiddeling van Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) bij het verkrijgen van de benodigde documenten van de autoriteiten van het land waar hij naar toe kan gaan.
4. Er is sprake van een samenhangend geheel van feiten en omstandigheden op grond waarvan kan worden vastgesteld dat de vreemdeling buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten.
5. De vreemdeling verblijft zonder verblijfstitel in Nederland, en voldoet niet aan andere voorwaarden voor verlening van een andere verblijfsvergunning.

In de praktijk is het lastig om aan al deze voorwaarden te voldoen. Het voldoen aan voorwaarden één kan in de praktijk problemen opleveren omdat de IND veel van de vreemdeling verwacht met betrekking tot deze voorwaarde. De bewijslast ligt bij de vreemdeling om aan te tonen dat hij zelfstandig heeft geprobeerd zijn vertrek te realiseren. Het voldoen aan voorwaarde vier levert tevens in de praktijk problemen op. Om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld is de vreemdeling dus geheel afhankelijk van een ambassade. De vreemdeling heeft een verklaring van de ambassade nodig waarin staat dat de vreemdeling niet in het bezit kan worden gesteld van een vervangend reisdocument, hoewel er niet wordt getwijfeld aan de door de vreemdeling opgegeven identiteit en nationaliteit. Het is algemeen bekend dat ambassades deze verklaring bijna nooit afgeven. De reden hiervoor is dat de ambassade hiermee erkent dat het betreffende land hun eigen onderdanen niet terugneemt. In veel andere gevallen kan de ambassade de nationaliteit van de vreemdeling niet vaststellen aangezien de vreemdeling ongedocumenteerd is. Het blijkt in de praktijk dus vaak moeilijk te zijn om aan alle voorwaarden voor een verblijfsvergunning buiten schuld te voldoen.

De IND moet bij het toetsen van de voorwaarden er rekening mee houden dat de ambassades niet willen meewerken en zij moeten hierdoor de vreemdeling een andere mogelijkheid bieden voor het aantonen van het vereiste uit deze voorwaarde. De bewijslast is voor de vreemdeling te zwaar en het ontbreekt de vreemdelingen vaak aan persoonlijke identiteitsdocumenten. De IND moet de vreemdeling tegemoet komen aan de bewijsnood waarin veel vreemdelingen verkeren. Op dit moment is er geen helder beleid om vast te stellen wie buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten. De regeling moet breder worden toegepast om de vreemdelingen een eerlijke kans te bieden op een verblijfsvergunning

buiten schuld. De IND moet het begrip menswaardigheid in acht houden bij het toetsen van de voorwaarden.

Uitzetting

Uitzetting is het verwijderen van de vreemdeling uit Nederland met de sterke arm. De asielzoeker die onrechtmatig in Nederland verblijft moet Nederland binnen vier weken verlaten. Na dit vertrektermijn mag de uitgeprocedeerde asielzoeker uitgezet worden. Dit termijn vangt aan op het moment dat de meeromvattende beschikking aan de cliënt is uitgereikt. De beschikking is meeromvattend omdat het meerdere rechtsgevolgen in het leven roept. Als eerste moet de uitgeprocedeerde asielzoeker Nederland verlaten. Indien de uitgeprocedeerde asielzoeker dit niet doet, kan hij een inreisverbod opgelegd krijgen. Een inreisverbod heeft als doel om de vreemdeling het verblijf op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voor een bepaald termijn te verbieden. De vreemdeling kan geen titel tot verblijf krijgen, geen toegang tot het grondgebied van de Europese Unie en het is niet toegestaan dat de vreemdeling een aanvraag tot verblijfsvergunning afwacht in Nederland.

Indien de uitgeprocedeerde asielzoeker Nederland niet binnen het gestelde termijn verlaat kan hij in bewaring worden gesteld of in zijn vrijheid worden beperkt op een vrijheid beperkende locatie of gezinslocatie.

De Dienst Terugkeer en Vertrek is belast met de taak om uitzetting te realiseren. Nadat de asielzoeker de eerste negatieve beschikking van de IND heeft ontvangen, krijgt hij het eerste gesprek met de Dienst Terugkeer en Vertrek. Het doel van dit gesprek is dat de asielzoeker zo snel mogelijk Nederland kan verlaten als hij onrechtmatig in Nederland is geworden nadat zijn beroepsprocedure is afgelopen. Om aan uitzetting te kunnen voldoen moet aan de volgende voorwaarden voldaan worden: De identiteit en land van herkomst moeten worden vastgesteld, het land van herkomst moet de vreemdeling erkennen, er moet een Laissez Passer worden aangevraagd, de (vlieg)reis moet worden geregeld, de vreemdeling moet veilig in het vliegtuig komen en de grensbewaking in het land van herkomst moet de vreemdeling werkelijk toegang verlenen. Indien aan een van deze voorwaarden niet kan worden voldaan, is de uitgeprocedeerde asielzoeker onuitzetbaar.

Een uitgeprocedeerde asielzoeker wordt onuitzetbaar doordat de autoriteiten in het land van herkomst niet meewerken, de DT&V zich niet genoeg inspant of doordat de uitgeprocedeerde asielzoeker zichzelf niet genoeg inspant om bijvoorbeeld documenten uit het land van herkomst te verkrijgen. Het gevolg van onuitzetbaar zijn, is dat zij illegaal in Nederland verblijven. Illegaliteit is in Nederland strafbaar gesteld, zij kunnen een boete of een gevangenisstraf opgelegd krijgen. In de praktijk zullen zij vooral een gevangenisstraf opgelegd krijgen doordat zij de boete niet kunnen betalen. Door deze strafbaarstelling krijgen zij een strafblad, met als gevolg dat de kans op een verblijfsvergunning gering wordt. Naast de strafrechtelijke detentie kunnen zij ook in vreemdelingendetentie terecht komen. Na deze vreemdelingendetentie worden de onuitzetbaren vaak geklinkerd. Zij worden op straat gezet met een vuilniszak met hun spullen erin en een brief waarin staat dat zij Nederland binnen 24 uur dienen te verlaten.

De filosoof Hannah Arendt

Hannah Arendt betoogt dat de burgerrechten en mensenrechten samenvallen. Mensenrechten zijn rechten waarover mensen beschikken bij hun geboorte. Burgerrechten zijn de rechten die afgedwongen kunnen worden door de natie staat. Doordat de mensenrechten ook worden afgenomen bij staatlozen, vallen de mensenrechten en de burgerrechten samen. Tevens is zij van mening dat het burgerschap en de nationaliteit samenvallen doordat de burgerrechten kunnen worden verkregen als men van de nationaliteit van het land is. Hierdoor maken illegalen nauwelijks aanspraak op mensenrechten.

Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zal de hoofdvraag: 'Wat moet het Ministerie voor Immigratie, Integratie en Asiel verbeteren aan het beleid betreffende uitgeprocedeerde asielzoekers die Nederland niet kunnen verlaten doordat zij onuitzetbaar zijn?' beantwoord worden. Dit zal per aspect behandeld worden. Als eerste zullen de conclusies en aanbevelingen benoemd worden voor het aspect opvang, waarna procedure buiten schuld en uitzetting aan bod komen.

Opvang

Als eerste dient de overheid het probleem rondom de opvang van de onuitzetbaren te erkennen. Hierdoor kan naar het probleem van de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers gekeken worden zodat zij niet meer op straat leven. Er is maar één noodopvang in Utrecht, waardoor er een grotere capaciteit moet komen voor de noodopvang in Utrecht en elders in het land tevens gedacht moet worden aan noodopvang. Noopopvang geeft geen verkeerd beeld af omdat een voorwaarde om in de noodopvang terecht te komen is dat de uitgeprocedeerde asielzoeker meewerkt aan zijn uitzetting.

Naast meer noodopvang moet er tevens gedacht worden aan het opvangen van mannen aangezien vrouwen en kinderen niet op straat mogen leven, mannen wel. Vrouwen en kinderen zijn een aalbare doelgroep maar doordat mannen hierdoor achtergesteld worden, worden zij discrimineert. Iedereen moet dus gelijkgesteld worden, ongeacht de sekse.

Daarnaast kan worden gedacht aan het bruikbaar maken van de onuitzetbare door hun te laten werken voor hun eigen voorzieningen. Het tegenargument hiervoor is dat zij hierdoor teveel in de maatschappij komen waardoor zij niet meer terug willen keren. Als eerste kunnen de onuitzetbaren niet uitgezet worden, waardoor zij het recht hebben om in de maatschappij terecht te komen. Maar indien de politiek dit toch als tegenargument gebruikt, kan worden gedacht aan nuttig werk op een asielzoekerscentrum zodat er bezuinigd kan worden op personeel.

Procedure buiten schuld

De bewijslast om aan te tonen dat hij zelfstandig heeft geprobeerd zijn vertrek te realiseren is voor de vreemdeling erg zwaar. De vreemdeling is zelf verantwoordelijk voor zijn vertrek uit Nederland. Het is dan ook aan de vreemdeling om aan te tonen dat hij alles heeft gedaan om te vertrekken en dat dit het hem toch niet lukt.

De vreemdeling moet kunnen aantonen en bewijzen dat hij zich heeft gewend tot de autoriteiten van zijn land van herkomst of een land van eerder verblijf om aan reisdocument te komen. De vreemdeling moet van het bezoek een schriftelijk bewijs aanleveren.

Van de vreemdeling wordt verwacht dat ter vaststelling van zijn identiteit en nationaliteit hij de juiste gegevens aan de ambassade verstrekt. Er wordt dus van de vreemdeling verwacht dat hij probeert aan documenten te komen die zijn nationaliteit en identiteit aantonen, waarmee hij vervangende reisdocumenten kan krijgen.

In sommige gevallen kan de ambassade de nationaliteit van de vreemdeling niet vaststellen aangezien de vreemdeling ongedocumenteerd is. Bijna geen enkele ongedocumenteerde Chinees kan terugkeren naar het land van herkomst. Doordat ongedocumenteerde vreemdelingen hun nationaliteit en identiteit niet kunnen aantonen ontstaat er bewijsnood voor de vreemdeling waardoor de vreemdeling niet aan de bewijslast kan voldoen. De aanvraag van de vreemdeling om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld zal worden afgewezen omdat niet aan alle voorwaarden is voldaan.

De vreemdeling is afhankelijk van de ambassade van het land van herkomst of het land van eerder verblijf om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld. De vreemdeling heeft van de ambassade een verklaring nodig waarin staat de vreemdeling niet in het bezit kan worden gesteld van een vervangend reisdocument, hoewel er niet wordt getwijfeld aan de door de vreemdeling opgegeven identiteit en nationaliteit. Het is algemeen bekend dat ambassades deze verklaring bijna nooit afgeven. De reden hiervoor is dat de ambassade hiermee erkent dat het betreffende land hun eigen onderdanen niet terugneemt. De ambassades kiezen er hierdoor meestal voor om een verklaring op te stellen waarin zij stellen dat de vreemdeling zijn nationaliteit niet heeft kunnen aantonen. Zonder deze verklaring kan de vreemdeling niet aan alle voorwaarden voldoen voor een verblijfsvergunning buiten schuld.

Bij het toetsen van de voorwaarden voor een verblijfsvergunning buiten schuld moet de IND er rekening mee houden dat er een groep vreemdelingen is die buiten hun schuld Nederland niet kunnen verlaten, maar zij toch niet aan alle voorwaarden kunnen voldoen. Bijvoorbeeld doordat zij ongedocumenteerd zijn of dat de ambassade niet wil meewerken. Voor deze groep vreemdelingen moet de IND de vreemdeling tegemoet komen aan de bewijsnood waarin de vreemdeling verkeert. De regeling moet breder worden toegepast om de vreemdelingen een eerlijke kans te bieden op een verblijfsvergunning buiten schuld.

Het standpunt van minister Leers is dat iedereen die terug wil keren ook kan terug keren en dat er geen landen zijn die zijn eigen onderdanen niet terugnemen. Het is vreemd dat minister Leers met deze mening toch vreemdelingen de kans biedt om een aanvraag voor een verblijfsvergunning buiten schuld in te dienen. Volgens de mening van Leers zou niemand in aanmerking kunnen komen voor de verblijfsvergunning. Hiermee wordt de indruk gewekt dat minister Leers niet serieus omgaat met de procedure buiten schuld.⁷⁴ Minister Leers zal zijn mening moeten bijstellen om de procedure buiten schuld beter te laten werken.

De leges voor het aanvragen van een verblijfsvergunning buiten schuld bedragen € 950,-. Het is voor de vreemdelingen bijna onmogelijk om aan dit geldbedrag te komen. De vreemdelingen die een aanvraag willen indienen voor een verblijfsvergunning buiten schuld hebben vaak geen inkomsten, waardoor ze geen aanvraag kunnen indienen. Hierdoor hebben de vreemdelingen geen eerlijke kans op een verblijfsvergunning buiten schuld. Het legesbedrag voor het indienen van een aanvraag buiten schuld zal naar beneden moeten om de vreemdelingen een eerlijke kans te geven op de verblijfsvergunning.

---

⁷⁴Logo, *De rekening, de praktijk van het opvang- en terugkeerbeleid, november 2005*
< <http://www.logogemeenten.nl/DeRekening.pdf>>

Uitzetting

Het probleem rondom het uitzetten van onuitzetbaren is lastig op te lossen omdat de uitzetting minder humaan wordt als de eisen van de uitzetting worden aangepast. Hieruit concluderen wij dat aan het uitzettingsbeleid niets veranderd kan worden. Het is bijvoorbeeld niet voor te stellen dat een uitgeprocedeerde asielzoeker uitgezet wordt naar een land waar hij niet geaccepteerd wordt door de autoriteiten.

Echter kan aan het detentiebeleid wel verbeteringen doorgevoerd worden. Het is onbegrijpelijk dat van de uitgeprocedeerde asielzoeker die onuitzetbaar is verwacht wordt, nadat zij geklinkerd zijn, dat zij Nederland binnen 24 uur verlaten. Het is de Dienst Terugkeer en Vertrek niet gelukt om de asielzoeker uit te zetten, hoe is het dan voor de onuitzetbare mogelijk om zelf Nederland te verlaten?

De inbewaringstelling van onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers moet dus minder snel worden toegepast. Er moet hier worden gekeken naar de reden waarom de uitgeprocedeerde asielzoeker onuitzetbaar is. Zoals is aangegeven kan de onuitzetbaarheid definitief worden door toedoen van de vreemdeling, onvoldoende inspanningen van de Dienst Terugkeer en Vertrek en door de autoriteiten in het land van herkomst. Indien het aan de uitgeprocedeerde asielzoeker is de wijten dat hij onuitzetbaar is, kan worden gesteld dat hij in detentie mag worden gezet. Echter liggen de andere twee factoren buiten de macht van de uitgeprocedeerde asielzoeker. Er wordt hierbij opgemerkt dat het moeilijk is te onderscheiden door wie de onuitzetbaarheid definitief wordt. Het zal in de praktijk door meerdere factoren komen. Indien de uitgeprocedeerde een grote rol heeft in het definitief maken van de onuitzetbaarheid, kan dit aan de asielzoeker zelf worden verweten.

Daarnaast moet het probleem rondom de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoeker erkent worden. De Dienst Terugkeer en Vertrek zegt dat er geen landen zijn die structureel niet meewerken aan de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers naar het land van herkomst. Echter is dit in de praktijk wel een probleem. Ook worden de uitgeprocedeerde asielzoekers in het detentiecentra of uitzetcentra uitgesloten van activiteiten waardoor ze weinig dagbesteding hebben. Het is belangrijk voor de uitgeprocedeerde asielzoekers om een dagbesteding te hebben zodat zij actief in het leven blijven staan. Daarnaast zijn wij van mening dat de uitgeprocedeerde asielzoekers niet in een detentiecentra met cellen thuishoren. In Australië en Zweden hebben de uitzetcentra geen cellen, maar is het een open ruimte waardoor het minder als een gevangenis aanvoelt.

Ook wordt bij het eerste gesprek met de Dienst Terugkeer en Vertrek na de eerste afwijzing van de verblijfsvergunningsaanvraag niet gesproken over een eventueel legaal verblijf. Dit geeft een negatief beeld voor de asielzoeker en hierdoor ontstaat er geen vertrouwensband met de medewerker van de Dienst Terugkeer en Vertrek, dit is tevens een verbeterpunt. De uitgeprocedeerde asielzoeker zal daarnaast zich blijven verzetten tegen de uitzetting indien hij het gevoel heeft dat hij niet veilig is in het land van herkomst. De uitgeprocedeerde asielzoekers hebben hierdoor meer psychische begeleiding nodig.

Tegenstandpunt

Wij merken hierbij op dat er gerealiseerd wordt dat het een politiek gevoelig probleem betreft aangezien Nederland tevens vreemdelingen willen werven om naar Nederland te komen, zodat het probleem rondom de onuitzetbaren minder voorkomt. Hoe minder vreemdelingen, hoe minder er uitgezet moet worden.

Literatuurlijst

Wetsartikelen

- Artikel 1 lid f Rijkswet op Nederlandschap
- Artikel 16 ROA
- Artikel 5 Rva 2005
- Artikel 9 Rva 2005
- Artikel 197 Sr
- Artikel 11 Terugkeerrichtlijn
- Artikel 3.51 Vb
- Artikel 5.1 Vb
- Artikel 5.1a Vb
- Artikel 6.5a Vb
- Artikel 1 Vw
- Artikel 14 Vw
- Artikel 28 Vw
- Artikel 33 Vw
- Artikel 45 Vw
- Artikel 56 Vw
- Artikel 58 Vw
- Artikel 59 Vw
- Artikel 61 Vw
- Artikel 62 Vw
- Artikel 63 Vw
- Artikel 66a Vw
- Artikel 108 Vw
- Artikel A1/3 Vc
- Artikel A4/1 Vc
- Artikel A4/2.2 Vc
- Artikel A4/4.1 Vc
- Artikel A5/2.1 Vc
- Artikel A5/5.1 Vc
- Artikel B14/3 Vc
- Artikel B14/3.1 Vc
- Artikel B14/3.2.2 Vc
- Artikel B14/3.2.2.1 Vc
- Artikel B14/3.2.2.2 Vc
- Artikel B14/3.2.2.3 Vc
- Artikel B14/3.3 Vc
- Artikel B14/3.4.2 Vc
- Artikel B14/3.5.1 Vc
- Artikel B14/3.5.2 Vc
- Artikel B14/3.5.3 Vc
- Artikel B14/3.7 Vc
- Artikel 1 Verdrag betreffende de status van vluchtelingen

Uitspraken

- ABRvS, 29 mei 2001, nr 200101994
- Rb Leeuwarden, 31 maart 2006, AWB 06/12561
- Rb Zwolle, 16 maart 2006, AWB 06/10077
- Rb Zwolle, 31 maart 2006, AWB 06/6186
- Gerechtshof Den Bosch, 10 april 2012, nr 20-001986-11

Krantenartikelen

- Trouw, *Vera Filatova 1960-2007*, 19 september 2007
- Volkskrant, *Gemeenten verlenen toch noodopvang aan asielzoekers*, 6 april 2010
- Volkskrant, *GroenLinkse jongeren: 'Bezuinig op asielzoekers'*, 15 maart 2012
- Volkskrant, *De uitvoerders van het enkeltje Bagdad*, 16 april 2011

Internet

- Amnesty International, *Dublin, Verdrag van*
<<http://www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/dublin-verdrag>>
- Amnesty International, *vreemdelingendetentie in Nederland, het moet en kan anders*, oktober 2011
<http://www.amnesty.nl/sites/default/files/public/1110_vreemdelingendet.pdf>
- Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers, *begrippen*
<<http://www.coa.nl/NED/website/page.asp?menuid=72>>
- Centrum voor migratierecht, *Lokale effecten van het terugkeerbeleid voor afgewezen asielzoekers*, november 2010
<<http://cmr.jur.ru.nl/cmr/docs/Nijmegen.lokale.effecten.pdf>>
- Dienst Terugkeer en Vertrek, *Opstellen vertrekplan*
<www.dienstterugkeerenvertrek.nl/werkwijze/vertrekproces/opstellen/>
- Dienst Terugkeer en Vertrek, *VrijheidsBeperkende Locatie of Gezinslocatie*
<<http://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/werkwijze/VBLofGL/>>
- Dienst terugkeer en vertrek, *werkwijze*
<<http://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/werkwijze/>>
- Humanistisch Verbond, *Brief aan commissie immigratie en asiel*, 11 november 2011
<<http://www.humanistischverbond.nl/doc/briefaancommissieimmigratieenasiel.pdf>>
- Humanistisch Verbond, *Marieke Borren: Wie en waar is de onuitzetbare?*, 24 januari 2012
<<http://www.humanistischverbond.nl/doc/lezingmarieke.pdf>>
- Humanistisch verbond, *laten we menswaardigheid als belangrijkste criterium gebruiken*, februari 2010
<http://www.humanistischverbond.nl/nieuws/archief/2011/blog_marjo_van_bergen>
- Humanistisch verbond, *strafbaarstelling illegalen werkt niet*, 6 december 2011
<<http://www.humanistischverbond.nl/nieuws/archief/2011/terugkeerrichtlijn>>
- Humanistisch verbond, *Onuitzetbaar, en dan?* 15 juni 2010
<<http://www.humanistischverbond.nl/dossiers/mensenrechten/menswaardigvreemdelingenbeleid/onuitzetbaren>>
- Humanistisch verbond, *Onuitzetbaar*, november 2010
<http://www.humanistischverbond.nl/doc/actueel/U117084_Onuitzetbaar_DEF_LR2.pdf>
- Immigratie- en Naturalisatiedienst, *Legeswijzer voor de IND*, juli 2011

- <<http://www.ind.nl/nl/algemeen/begrippen/legestarieven.asp>>
- INLIA, *doelstelling en criteria*
<<http://www.inlia.nl/Doelstelling-en-criteria.html>>
- INLIA, *gemeentelijke opvang voor dakloze asielzoekers*
<<http://www.inlia.nl/gemeentelijke-opvang.html>>
- INLIA, *Noodopvang, hoe nu verder?*, 14 januari 2010
<<http://www.inlia.nl/news/show/noodopvang---hoe-nu-verder>>
- Inspectie van Sanctietoepassing, *de tenuitvoerlegging van vreemdelingenbewaring*, september 2010
< [http://www.ist.nl/images/J-4656_ISt_BwMeter%20inspectierapport%20vreemdelingen%20bewaring%20\(repro%20versie\)_tcm56-311720.pdf](http://www.ist.nl/images/J-4656_ISt_BwMeter%20inspectierapport%20vreemdelingen%20bewaring%20(repro%20versie)_tcm56-311720.pdf)>
- IOM, *DJI detentieplatform in Zaandam: De praktijk van vreemdelingenbewaring*
<http://www.iom-nederland.nl/Configuratie/Homepage/Over_IOM/IOM_in_Nederland/Publicaties/Kwartaalblad_Migratie_Info/Migratie_Info_2008/Migratie_Info_2008_nr_2_Vreemdelingenbewaring/DJI_detentieplatform_in_Zaandam_De_praktijk_van_vreemdelingenbewaring>
- Justitie, *IND-werkinstructie 2007/12 (AUB)*, 21 augustus 2007
<cmr.jur.ru.nl/cmr/tbv/tbv00/07/wi.2007.12.pdf>
- Logo, *De rekening, de praktijk van het opvang- en terugkeerbeleid*, november 2005
< <http://www.logogemeenten.nl/DeRekening.pdf>>
- Overheidsloket, *Paspoort, Noodpaspoort en Laissez-Passer*
<http://overheidsloket.overheid.nl/index.php?p=product&product_id=901733>
- Rechtspraak, Voorlopige voorziening
<<http://www.rechtspraak.nl/Naar-de-rechter/Bestuursrechter/Procedures/Voorlopige-voorziening/Pages/default.aspx>>
- Rijksoverheid, *6. Immigratie*
<<http://www.rijksoverheid.nl/regering/het-kabinet/regeerakkoord/immigratie>>
- Rijksoverheid, *Iedereen die terug wil naar land van herkomst, kan terug*, 3 juni 2011
< <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2011/06/03/iedereen-die-terug-wil-naar-land-van-herkomst-kan-terug.html>>
- Sociale vraagstukken, *noodopvang voor illegalen blijft nodig*, 4 maart 2011
<<http://www.socialevraagstukken.nl/site/2011/03/04/noodopvang-voor-illegalen-blijft-nodig/>>
- Staatscourant, *nr. 63*, 1 april 2005
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *opvang aan gezin met minderjarige kinderen mag niet worden beëindigd*, 14 januari 2011
<<http://www.vng.nl/eCache/DEF/1/02/943.html>>
- Vluchtelingenwerk Nederland, *standpunten over de buitenschuldvergunning*
<<http://www.vluchtelingenwerk.nl/standpunten/standpunt-over-de-buitenschuldvergunning.php>>
- Vluchtelingenwerk Nederland, *Wanneer ben ik een asielzoeker?*
<<http://www.vluchtelingenwerk.nl/vluchtelingen/wie-is-asielzoeker.php>>
- Vrouwen tegen uitzetting, *leges kosten schieten omhoog*
<http://www.vrouwentegenuitzetting.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=59:legeskosten-schieten-omhoog&catid=1:laatste-nieuws&Itemid=1>

Boeken

- Anton van Kalmthout (2006), *Ook de illegaal heeft een verhaal*, Nijmegen, Wolf Legal Publishers
- Bastiaan Winkel en Judith Smits (2006), *5 jaar Vreemdelingenwet 2000*, Den Haag, SDU uitgevers
- C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer (2007), *Strafvordering; tekst en commentaar*, Deventer, Uitgeverij Kluwer BV
- J. De Savornin Lohman & H. Raaff (2008), *In de frontlinie tussen hulp en recht*, Bussum. Uitgeverij Coutinho
- J.H. Jans, R. de Lange, S. Prechal, R.J.G.M. Widdershoven (2002). *Inleiding tot het Europees bestuursrecht*. Nijmegen: Ars Aequi Libri
- Mr. Drs. G. G. Lodder (2008), *Vreemdelingenrecht in vogelvlucht*, Den Haag, SDU uitgevers
- Mr. H.T. Masmeyer (2005), *Opvang van asielzoekers*, Den Haag, SDU uitgevers
- Mr. R.H. Lauwaars, Mr. C.W.A. Timmermans (1999). *Europeesrecht in kort bestek*. Deventer: T.E.J. Tjeenk Willink.
- Ex AMA's in Nederland, Perspectief project Utrecht, VluchtelingenWerk Midden-Nederland,, *In beeld*, april 2011 Bladzijde 123

Brieven

- Brief van DT&V aan Vluchtelingenwerk over de uitleg over DT&V, 26 januari 2007

Interview

- Interview SNDVU, Marsha Man en Rana van der Burg, 25 april 2012

Kamervragen/stukken

- Brief van minister Immigratie en Asiel aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 27 juni 2011 over de verhoging van de leges voor reguliere aanvragen per 1 juli 2011.
- Brief van de minister Immigratie en Asiel aan de voorzitter van de Tweede Kamer, nr. 1436, 1 juli 2011
- Kamerstukken vergaderjaar 2010-2011, 30 573, nr 73. Migratiebeleid
- Kamervragen met antwoord, *kenmerk 2011-2000476423*, 26 oktober 2011
- Kamervragen met antwoord, *kenmerk 2011Z2697521*, 21 december 2011
- Kamervragen met antwoord, *kenmerk 2011Z16318*, 9 november 2011

Televisie uitzending

- Ned 2, *durf te denken*, 19 november 2011
- EO, *Het zwervende bestaan van 'de onuitzetbare'*, 9 juni 2011

Bijlagen

Lijst van afkortingen

Amv	Alleenstaande minderjarige vreemdeling
BMA	Bureau Medische Advisering
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
DT&V	Dienst Terugkeer & Vertrek
GL	Gezinslocatie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
Kmar	Koninklijke Marechaussee
LOGO	Landelijk Overleg Gemeentebesturen inzake Opvang- en terugkeerbeleid
Roa	Regeling opvang asielzoekers
Rva	Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen
SNDVU	Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht
Vb	Vreemdelingenbesluit
Vbl	Vrijheidsbeperkende locatie
Vp	Vreemdelingenpolitie
Vc	Vreemdelingencirculaire
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vw	Vreemdelingenwet
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Interview

Interview SNDVU op 25 april 2012

Met: Marsha Man en Rana van der Burg

Als eerste willen we jullie bedanken dat wij voor onze scriptie een interview met jullie mogen houden. Wij studeren de Sociaal Juridische Dienstverlening en zoals jullie hebben begrepen schrijven wij een scriptie over uitgeprocedeerde asielzoekers die onuitzetbaar zijn. Dit scriptieonderwerp hebben we uitgekozen naar aanleiding van onze stage bij Pieters Advocaten.

Als eerste willen we jullie vragen wat jullie precies doen en wat jullie functies zijn. Door te werken bij Pieters Advocaten hebben we hier al een beeld van maar misschien dat jullie dit kort nog even willen uitleggen.

Wij helpen de uitgeprocedeerde asielzoekers die geen recht meer hebben op overheidsvoorzieningen en die onrechtmatig in Nederland verblijven. Wij geven hen financiële ondersteuning, sociale ondersteuning, juridische ondersteuning en wij bieden opvang aan. Op het moment hebben wij 20 huizen over heel Utrecht. Deze huize zijn slooppanden en huisvesten ongeveer 80 uitgeprocedeerde asielzoekers. De basisspullen die erin staan worden veelal gedoneerd. Wij helpen ongeveer 100 mensen. Om van ons hulp te krijgen is een wachtlijst.

Op het kantoor werken 5 medewerkers. We hebben twee sociaal juristen, een coördinator, een financieel medewerker en een woonbegeleider/ sociale activiteiten organisator.

Marsha is een woonbegeleider/sociale activiteiten organisator. Zij gaat langs bij de huizen, organiseert activiteiten, probeert de sfeer ten goede te houden en is verantwoordelijk voor het werven van vrijwilligers. Op het moment gaan voornamelijk studenten en vrijwilligers op huisbezoek aangezien zij daar zelf momenteel geen tijd voor heeft.

Rana van der Burg is een sociaal juridisch medewerker. Zij heeft veel contact met advocaten van de cliënten, verzamelt informatie voor procedures en start kleine procedures op.

Hoe werven jullie cliënten?

Het grootste deel cliënten komen vanaf het ex-ama team. Tevens worden er cliënten doorverwezen naar ons via STIL en Vluchtelingenwerk Nederland. Ook komen er cliënten zelf bij ons aan de deur. Via via hebben ze over ons gehoord en komen vragen om hulp.

Hoelang is ongeveer de wachtlijst?

Dat is moeilijk te zeggen aangezien dit elke keer weer verschilt. Op dit moment staan er ongeveer zeven op de wachtlijst. Deze zeven mensen zijn cliënten waarvan wij vinden dat zij snel geholpen moeten worden. Achter deze wachtlijst is er nog een wachtlijst van INLIA, waardoor het voor ons niet in te schatten is hoelang de wachtrij precies is. Daarnaast komen er wekelijks mensen aan de deur die vragen om hulp.

Is er een maximale tijd dat zij in de Noodopvang mogen verblijven?

Nee er is geen maximale tijd. Er moet echter wel blijken dat de cliënt zich inzet om aan zijn perspectief te blijven werken.

U heeft het over financiële ondersteuning, is dat in de vorm van geld materiele ondersteuning?

Dit is in de vorm van geld. Zij krijgen vijftig euro per week, dit kunnen zij om de twee weken ophalen dus krijgen zij 2 keer per maand honderd euro. Hiervan moeten ze alles betalen zoals eten, drinken, mobiele kosten etc. Ze betalen geen huur.

Er wordt dus niet vaak gezamenlijk gegeten, dit wordt alleen gedaan bijvoorbeeld bij een sinterklaasviering of kerstviering. Evengoed worden wij wel vaak uitgenodigd om ergens te komen eten of een kop thee te doen. Zij willen ons dan bedanken voor het werk wat wij doen. Af en toe krijgen ze daar een kleine vergoeding voor aangezien ze extra eten moeten kopen en ze al zo weinig geld hebben.

Volgens het humanistisch verbond krijgen uitgeprocedeerde asielzoekers die onuitzetbaar zijn last van marginalisering waardoor zij makkelijker in de criminaliteit terecht komen. Hoe ervaren jullie dit in de praktijk?

Hier hebben wij weinig mee te maken omdat de uitgeprocedeerde asielzoekers bang zijn om hun plek bij de noodopvang kwijt te raken. De meeste cliënten willen niet in de illegaliteit terecht komen. Het is ook een van de huisregels van de noodopvang dat criminele activiteiten verboden zijn.

U bent verantwoordelijk voor het organiseren van de activiteiten. Ik kan mij voorstellen dat dit lastig is doordat er verschillende nationaliteiten zijn en zij misschien Nederlands niet goed beheersen. Hoe gaat dit in zijn werking?

Als eerste kunnen de cliënten die hier verblijven redelijk goed Nederlands. Je moet je bedenken dat de meeste al ongeveer 5 jaar in Nederland verblijven. Daarnaast is het organiseren van activiteiten zelf niet lastig aangezien er genoeg animo is van studenten of vrijwilligers. Het meest lastige is de cliënten te motiveren om mee te doen aan de activiteiten. Een groot deel van de cliënten zijn lamgeslagen. Ze vinden het moeilijk om nog leuke dingen te doen omdat zij op het moment geen doel in hun leven hebben. Praktisch gezien hebben ze ook geen agenda, want waarom een agenda hebben als je toch bijna nooit iets te doen hebt? Daarnaast liggen ze vaak dagen op bed waardoor ze het vergeten. Dit is het lastigste, de cliënten blijven motiveren. Er is evengoed wel genoeg animo voor de activiteiten, er is namelijk ook een groep cliënten die het juist prettig vinden om iets te doen. Hierdoor hebben ze even niets aan hun hoofd.

Naast de groepsactiviteiten zijn er ook af en toe groepjes studenten die in een huis gaan eten. De cliënten vinden dit leuk, maar het voelt ook als aapjes kijken. Ze vinden het namelijk moeilijk omdat studenten vaak maar een keer komen. Hier proberen wij de cliënten ook op voor te bereiden en daarnaast aan de studenten mee te geven dat zij niet zeggen tot de volgende keer, terwijl ze niet van plan zijn om nogmaals te komen.

Al met al blijven de activiteiten geslaagd omdat ze hierdoor in contact komen met mensen, ze hun hoofd even leeg kunnen maken en gezellig kunnen koken of spelletjes doen.

De uitgeprocedeerde asielzoekers die bij jullie komen worden eerst beoordeeld door INLIA of zij in aanmerking komen voor noodopvang. Zijn jullie het eens met de criteria waaraan INLIA toetst?

Ja, in principe wel. Het moeilijke criteria is voornamelijk de regioverbondenheid. Dit omdat Utrecht een van de vooruitstrevendste gemeentes is die Noodopvang hebben. Wij zijn ook de enige noodopvang die asiel gerelateerde vreemdelingen opvangen. Wel zijn er andere organisaties in Utrecht die opvang bieden voor vrouwen en vrouwen met kinderen. Naar deze organisaties verwijzen wij cliënten ook vaak door voor opvang. Deze opvang locaties zijn niet gerelateerd aan vreemdelingen.

Daarnaast zijn wij vooral blij met het criteria perspectief. We kunnen namelijk hier wel opvang aanbieden, maar er moet wel iets gebeuren. Ze moeten weer een toekomstperspectief krijgen. Het komt voor dat cliënten ervoor kiezen om niet mee te werken aan hun uitzetting waardoor zij kiezen om in de illegaliteit te leven.

Ook zijn wij het eens met het criteria dat zij moeten meewerken aan hun terugkeer. Indien zij geen optie in Nederland hebben dan moeten zij de knop omzetten om terug te gaan. Hier hebben wij ook een grote rol in omdat de cliënten vaak een angst hebben om terug te keren. Er wordt aan hen meegegeven dat dat zij hun leven in eigen hand hebben.

Krijgen jullie ook veel te maken met onuitzetbaren?

Ja, denk bijvoorbeeld aan cliënten uit Sierra Leone of China. In Sierra Leone is het zo dat zij niet meewerken aan gedwongen uitzetting. Wij helpen hen met brieven naar het land van herkomst sturen, mensen opsporen etc.

Hoe kom je erachter dat iemand uit Utrecht komt?

Er wordt in ieder geval een gesprek met iemand gevoerd. In dat gesprek worden er naar gegevens gevraagd, papieren etc. Meestal komt uit dit gesprek voort waar het laatste AZC is geweest. Daar verwijzen wij naar terug. Evengoed worden de echte schrijdende gevallen wel aangenomen, het is niet zo dat we nooit iemand uit andere provincies aannemen.

Minister Leers is van mening dat noodopvang ongewenst is doordat het een verkeerd beeld geeft. Hoe kijkt noodopvang tegen deze mening aan?

Minister Leers zegt hierop dat de gemeente bestuurlijk ongehoorzaam is. Daarentegen wil de gemeente Utrecht de cliënten niet op straat zetten dus beroept zij zich op zijn zorgplicht. Leers zegt sluitend beleid is, echter is dit het in de praktijk niet.

Hoe is jullie samenwerking met de gemeente? Binnen welke termijn geeft de gemeente toestemming voor het aannemen van een nieuwe cliënt?

De gemeente vertrouwd de Noodopvang. We hebben goed contact met twee beleidsmedewerkers van de gemeente. Formeel gezien sturen we een mail dat er een cliënt zich heeft aangemeld, dit vinden zij bijna altijd goed.

Hoe gaan jullie om met medische cliënten?

Wij hebben inderdaad een aantal cliënten die zich psychisch niet zo goed voelen. Maar je leert de mensen kennen en je leert hoe zij reageren op iets. Na het praten met een medewerker worden ze vaak weer helder. Ze hebben het nodig dat de medewerkers er voor

hen zijn. Evengoed moeten de cliënten niet volledig op ons leunen, maar ze mogen wel hun verhaal kwijt.

Als laatste: Hoe zit het met mannen? Voor vrouwen en kinderen zijn vaak aparte regelingen. Dat klopt. Vrouwen en kinderen zijn vaak een aantrekkelijke doelgroep. Vrouwen zijn gevoelig voor de prostitutie. In de noodopvang zitten veel mannen omdat er voor vrouwen en kinderen makkelijker iets te regelen is. Indien er een schrijnend geval is maar er geen plek is verwijzen wij door. STIL heeft voornamelijk de acute adressen. STIL heeft onder andere contacten met dakloze opvang waar vreemdelingen in urgente situaties kunnen worden opgevangen. Dit gebeurt niet vaak aangezien het eigenlijk niet de bedoeling is dat vreemdelingen worden opgevangen in dakloze opvang.

Logboek

Fanny Grundmeijer:

Dag	Duur	Werkzaamheden
6 februari 2012	4 uur	Brainstormen
9 februari 2012	6 uur	Ruwe opzet gemaakt
23 februari 2012	5 uur	Inventariseren eisen opzet, bronnen zoeken
24 februari 2012	4 uur	Probleemstelling opvang en verblijfsvergunning kans
1 maart 2012	1 uur	Gesprek begeleider
1 maart 2012	3 uur	SJD relevantie
9 maart 2012	2 uur	Opzet
10 maart 2012	5 uur	opzet
12 maart 2012	4 uur	Opzet afmaken
19 maart 2012	6 uur	Hoofdstuk 5
20 maart 2012	3 uur	Hoofdstuk 5
24 maart 2012	4 uur	Hoofdstuk 6
31 maart 2012	5 uur	Hoofdstuk 6
5 april 2012	6 uur	Hoofdstuk 7
12 april 2012	4 uur	Hoofdstuk 2
13 april 2012	4 uur	Hoofdstuk 2
20 april 2012	5 uur	Hoofdstuk 3
21 april 2012	4 uur	Hoofdstuk 3
23 april 2012	2 uur	Bespreking Marleen voortgang scriptie
24 april 2012	1 uur	Interview SNDVU
27 april 2012	4 uur	Aspect 1 afronden
1 mei 2012	3 uur	Aspect 2 afronden
2 mei 2012	3 uur	Inleiding
4 mei 2012	3 uur	Samenvatting, bijlagen
6 mei 2012	4 uur	Conclusie, literatuurlijst
10 mei 2012	1 uur	Presentatie
10 mei 2012	3 uur	Feedbackverslag
11 mei 2012	6 uur	Afronden

Marleen Buis:

Dag	Duur	Werkzaamheden
6 februari 2012	4 uur	Brainstormen onderwerp
9 februari 2012	6 uur	Ruwe opzet
23 februari 2012	5 uur	- Inventariseren eisen opzet - Begin
24 februari 2012	3,5 uur	- Juridisch kader uitzetting vreemdelingen
25 februari 2012	1 uur	Probleemanalyse uitzetting vreemdelingen
1 maart 2012	1 uur	Gesprek Mario van Velzen
1 maart 2012	3 uur	SJD relevantie
8 maart 2012	2,5 uur	Juridisch kader uitzetting, opvang, alvast nadenken punt 6 en operationalisering
10 maart 2012	5 uur	Gehele Opzet
12 maart 2012	4 uur	Afronden opzet
20 maart 2012	2 uur	Verbeteren opzet
21 maart 2012	1 uur	Afronden opzet
31 maart 2012	6 uur	Hoofdstuk 1 en Hoofdstuk 7
1 april 2012	6 uur	Hoofdstuk 7
6 april 2012	7 uur	Hoofdstuk 8
9 april 2012	3 uur	Hoofdstuk 8
11 april 2012	5 uur	Hoofdstuk 7 afronden en hoofdstuk 8 afronden
18 april 2012	8 uur	Hoofdstuk 9
20 april 2012	3 uur	Informatie filosofen opzoeken
22 april 2012	5 uur	Informatie filosofen uitwerken, hoofdstuk 9 afronden
23 april 2012	2 uur	Met Fanny bespreking voortgang scriptie
24 april 2012	6 uur	Hoofdstuk 10
25 april 2012	4 uur	Interview noodopvang + uitwerken interview
28 april 2012	4 uur	Hoofdstuk 10 afronden/ hoofdstuk 11
6 mei 2012	3 uur	Hoofdstuk 11/ Hoofdstuk 3
10 mei 2012	1 uur	Presentatie
11 mei 2012	4 uur	Conclusie, aanbevelingen, samenvatting, afronden
12 mei 2012	3 uur	Conclusie, aanbevelingen, samenvatting, afronden

Feedbackverslag

Gerben Dijkman, t'Goylaan 13a te Utrecht, 030 - 271 8855

Advocaat bij Pieters Advocaten gespecialiseerd in Vreemdelingenrecht

Datum feedback: 10 mei 2012

Handtekening:

1. Wat is de algemene indruk over de presentatie?

Marleen en Fanny hebben in hun presentatie duidelijk de belangrijkste punten van hun scriptie beschreven. Ze hebben beide hun eigen deel van de scriptie gepresenteerd. Het viel mij op dat zowel Marleen als Fanny veel van hun deel wisten en dit duidelijk konden vertellen.

2. Wat vindt men van de keuze van de presentatievorm (eventueel gebruik ondersteunend materiaal)?

De keuze van presentatievorm vind ik goed. Fanny is begonnen met de inleiding. Hierin heeft ze in het kort de probleem- en vraagstelling beschreven. Ook heeft ze aangegeven hoe de presentatie er verder uit zal zien en wie wat zou gaan vertellen. Vervolgens hebben Fanny en Marleen hun eigen deel duidelijk beschreven. Marleen is geëindigd met een de conclusie. De presentatie zat over het algemeen goed in elkaar. Wel vond ik het jammer dat ze geen gebruik hebben gemaakt van ondersteunend materiaal zoals bijvoorbeeld een powerpoint. Dit had hun presentatie nog sterker kunnen maken.

3. Is de het onderwerp/thema zoals het in het afstudeerproject is uitgewerkt actueel? In welk opzicht?

Het probleem rond de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers is een probleem dat al heel veel jaren speelt. Het is een problematiek die nog steeds erg actueel is aangezien er nog steeds geen goede oplossing voor is. Elk aspect uit de scriptie is actueel. Met betrekking tot opvang is er in Nederland nog steeds geen duidelijk beleid. De rijksoverheid biedt geen hulp en de hulp variëren per gemeente. De gemeenten die hulp bieden kunnen door het grote overschot aan onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers niet aan iedereen hulp bieden. Hierdoor blijft de problematiek met betrekking tot opvang bestaan. De verblijfsvergunning buiten schuld blijkt niet te werken zoals die bedoeld is. Uit de praktijk op kantoor blijkt ook dat er maar heel weinig mensen in aanmerking komen voor deze verblijfsvergunning. Als laatste is de uitzetting ook actueel omdat sinds kort de illegaliteit strafbaar is gesteld. Dit heeft gevolgen voor de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers. Deze strafbaarstelling is alleen in Nederland.

4. Levert het afstudeerproject een bijdrage aan de oplossing en/of ontwikkeling van bepaalde sociaal juridische problematiek?

De aanbevelingen die Fanny en Marleen in hun scriptie uiteen hebben gezet sluiten goed aan op de problematiek. Ze hebben duidelijk uiteen gezet waar de problematiek uit bestaat en wat er verbeterd zou kunnen worden aan het beleid. Wel vraag ik me af of hun

aanbevelingen haalbaar zijn. Het is een lastige problematiek waar veel mensen zich over hebben gebogen. Helaas is er geen simpele oplossing voor de problematiek.

5. Is het onderwerp/thema zoals het is uitgewerkt relevant voor de SJD-praktijk? In welk opzicht?

Het onderwerp is relevant voor de SJD-praktijk. Er zijn SJD-functies waar deze problematiek aan de orde komt, zoals Vluchtelingenwerk. Het gaat om zowel een sociaal als een juridisch probleem. Sociaal is het van belang dat de onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers een humaan bestaan hebben. Juridisch blijkt het niet goed geregeld te zijn waardoor de onuitzetbare tussen het recht in moet leven. Er moet dus zowel op sociaal als juridisch vlak naar de problematiek worden gekeken.

6. Is het onderwerp/thema voldoende uitgewerkt? Welke aspecten of vragen zijn blijven liggen?

Elk aspect in de scriptie is voldoende uitgewerkt. Voornamelijk de problematiek vind ik goed uitgewerkt. Aan de aanbevelingen en conclusies in elk aspect ontbreekt naar mijn mening nog wel wat. Deze hadden wat mij betreft nog wat uitgebreider gekund.

7. Zijn er verbeterpunten aan te geven wat betreft de inhoud van het onderwerp?

Zoals al eerder aangegeven vind ik een verbeterpunt de aanbevelingen. Aan de scriptie vind ik inhoudelijk verder niet veel op aan te merken. Een verbeterpunt vind ik dat ze zich meer hadden kunnen richten op de aanbevelingen en deze beter konden uitwerken.

8. Zijn er verbeterpunten aan te geven wat betreft de vorm van het afstudeerproject?

De vorm van de scriptie vind ik goed. Ze hebben er voor gekozen om drie aspecten te behandelen met betrekking tot de problematiek omtrent onuitzetbare uitgeprocedeerde asielzoekers. Doordat al deze drie aspecten zijn behandeld is er een duidelijk en volledig beeld van de problematiek. De combinatie van literatuur en het interview met SNDVU vind ik goed. Met het literatuuronderzoek hebben ze goede betrouwbare informatie verzameld. Door het interview met SNDVU hebben ze een duidelijke beeld kunnen scheppen van de praktijk.

9. Zijn de conclusies en aanbevelingen voldoende onderbouwd?

De conclusies en aanbevelingen zijn voldoende onderbouwd maar dit had wat mij betreft wel beter gekunt. Door een beter onderbouwing waren de conclusies en aanbevelingen sterker geweest. Dit had de scriptie in het geheel sterker en vollediger gemaakt.

10. Eventuele overige opmerkingen.

Ik heb verder geen specifieke opmerkingen. Wel wil ik nog even aangeven dat ik het over het algemeen een goede scriptie vind. Fanny en Marleen hebben een ingewikkeld onderwerp gekozen voor hun scriptie. Dit is een hele uitdaging voor hun geweest. Je kunt duidelijk zien dat ze er beide veel van hebben geleerd.

Schriftelijk commentaar feedbackverslag

Wij hebben ervoor gekozen om ons eindproduct te presenteren aan Gerben Dijkman. We hebben de presentatie bij Pieters Advocaten op kantoor gegeven. Fanny is begonnen met de inleiding. Zij heeft het onderwerp van de scriptie beschreven en de aankondiging structuur van de presentatie. Vervolgens is ze begonnen met het eerste aspect opvang. Marleen heeft de conclusie van dit aspect gepresenteerd. Daarna heeft Fanny het aspect verblijfsvergunning kans gepresenteerd. Marleen heeft daarna afgesloten met het aspect uitzetting en met de conclusies en aanbevelingen van het eindproduct. We hebben er voor gekozen om geen gebruik te maken van een powerpoint presentatie of een ander hulpmiddel. De reden hiervoor is we van mening waren dat dit onze presentatie niet dusdanig zou versterken. Doordat we de presentatie alleen voor Gerben moesten houden was er voor hem een goede mogelijkheid om vragen te stellen als iets niet duidelijk was. Aan het eind van de presentatie hebben we Gerben gevraagd om kort feedback te geven over de presentatie en inhoud. Vervolgens hebben de vragenlijst voor feedback aan Gerben overhandigd met het verzoek deze zo volledig mogelijk in te vullen. Nadat Gerben de vragenlijst aan ons heeft overhandigd hebben we de feedback nog besproken.

Hieronder zullen we per punt ingaan op de feedback die wij van Gerben hebben ontvangen.

1. Wat is de algemene indruk over de presentatie?

We vinden het fijn om te horen dat Gerben de presentatie goed vond en het idee kreeg dat we veel van het onderwerp afweten. Zelf vinden we ook dat we ons goed hebben verdiept in het onderwerp waardoor we er veel van hebben geleerd. We zijn blij dat dit in de presentatie goed naar voren is gekomen.

2. Wat vindt men van de keuze van de presentatievorm (eventueel gebruik ondersteunend materiaal)?

We hebben er bewust voor gekozen om geen powerpoint presentatie te gebruiken bij onze presentatie. Hierboven hebben we beschreven waarom we hiervoor hebben gekozen. De feedback van Gerben dat dit onze presentatie sterker had gemaakt begrijpen we wel. In het vervolg zouden we er toch voor kiezen om gebruik te maken van hulpmiddelen. Het gebruiken van een powerpoint presentatie kan voor de luisteraar een duidelijker beeld geven van de informatie.

3. Is de het onderwerp/thema zoals het in het afstudeerproject is uitgewerkt actueel? In welk opzicht?

Wij zijn het eens met Gerben dat ons onderwerp actueel is. Uit de bronnen die wij hebben gebruikt voor onze scriptie blijkt ook dat het al jaren een problematiek is waar mensen zich mee bezig houden.

4. Levert het afstudeerproject een bijdrage aan de oplossing en/of ontwikkeling van bepaalde sociaal juridische problematiek?

We begrijpen dat Gerben zich afvraagt of de aanbevelingen haalbaar zijn. Dit is iets wat wij onszelf ook hebben afgevraagd. Het is ingewikkelde problematiek waar niet één concrete oplossing voor is. Wel zijn wij van mening dat wij in onze aanbevelingen zo duidelijk

mogelijkheden hebben omschreven voor eventuele verbeteringen. In de presentatie hebben wij onvoldoende de aanbevelingen naar voren gebracht. Dit hebben wij in de scriptie duidelijker uitgewerkt.

5. Is het onderwerp/thema zoals het is uitgewerkt relevant voor de SJD-praktijk? In welk opzicht?

Zoals in onze inleiding hebben beschreven vinden wij het net als Gerben een relevant onderwerp voor de SJD-praktijk. Met betrekking tot de problematiek die wij hebben gekozen voor onze scriptie is er zowel op sociaal als juridisch een problematiek. Deze problematiek moet op beide vlakken worden verbeterd.

6. Is het onderwerp/thema voldoende uitgewerkt? Welke aspecten of vragen zijn blijven liggen?

We zijn blij om te horen dat Gerben van mening is dat we het onderwerp voldoende hebben uitgewerkt. Zelf zijn we ook van mening dat ons eindproduct voldoende inhoudelijk is uitgewerkt. Met betrekking tot de feedback over de aanbevelingen zijn we het deels eens. Zoals we hierboven al hebben aangegeven zijn wij van mening dat onze aanbevelingen duidelijke mogelijkheden bieden voor veranderingen. In de scriptie zijn deze uitgebreider uitgewerkt dan dat wij dit in de presentatie hebben gedaan.

7. Zijn er verbeterpunten aan te geven wat betreft de inhoud van het onderwerp?

Met betrekking tot de feedback ontvangen bij dit punt hebben we hierboven al een reactie gegeven.

8. Zijn er verbeterpunten aan te geven wat betreft de vorm van het afstudeerproject?

We zijn het eens met de feedback die we van Gerben hebben ontvangen op dit punt. De vorm van de scriptie hebben we heel bewust gekozen. Volgens ons hebben we hierdoor een zo volledig mogelijk beeld kunnen vormen van het onderwerp.

9. Zijn de conclusies en aanbevelingen voldoende onderbouwd?

Zie reactie hierboven.

10. Eventuele overige opmerkingen.

We hebben veel geleerd van het maken van deze scriptie. We zijn blij om te horen dat we deze informatie ook goed naar voren kunnen brengen.